

ZÁPODOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

SLANG OBLASTI VÝSTAV PSŮ

Bc. ROMANA KODÝTKOVÁ

PLZEŇ 2019

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a ostatních zdrojů.

V Plzni dne:

2. 3. 2020

.....

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Za cenné rady a připomínky děkuji PhDr. Zdeňkovi Sudovi, CSc. svému vedoucímu diplomové práce.

Mé poděkování také patří všem respondentům a těm, kteří mi pomohli dotazníky dále šířit nebo se mnou konzultovali jejich strukturu a obsah; jmenovitě děkuji Zdeňce Kodýtkové, Mgr. Vendule Bauerové, Lukáši Páterkovi, Janu Fialovi, Sabině Kučerové, Monice Frankové a Karlu Peroutkovi.

Obsah

Úvod	7
Teoretická část	8
1 Předmět výzkumu, cíl výzkumu, stanovení hypotéz, metody výzkumu	8
1.1 Předmět výzkumu.....	8
1.2 Cíl výzkumu.....	8
1.3 Stanovení hypotéz	8
1.4 Metody výzkumu.....	8
2 Vymezení pojmu slang	10
2.1 Profesionalismy	12
2.2 Slangismy	12
2.3 Interslangismy	13
2.4 Argot.....	13
2.5 Expresivita ve slangu.....	13
3 Vznik slangismů	15
3.1. Odvozování	15
3.1.1 Odvozená slangová podstatná jména.....	15
3.1.2 Odvozená slangová slovesa	17
3.1.3 Odvozená přídavná jména.....	17
3.2 Skládání.....	17
3.3 Zkracování	18
3.4 Mechanické krácení	18
3.5 Překrucování	18
3.6 Přenášení významu	18
3.6.1 Metaforické přenášení významu	18
3.6.2 Metonymické přenášení významu.....	19
3.7 Víceslovná pojmenování.....	19

3.8 Přejímání	19
4 Psí výstavy	21
4.1 Průkaz původu (PP)	21
4.1.1 Rozhodčí exteriéru.....	21
4.1.1.1 Přijímací zkouška.....	22
4.1.1.2 Hospitace	22
4.1.1.3 Závěrečná zkouška	23
4.2 Průběh výstavy	23
4.2.1 Pomocný personál kruhu.....	24
4.2.1.1 Vedoucí kruhu.....	24
4.2.1.2 Zapisovatel	25
4.2.1.3 Tlumočník	25
4.2.2 Vystavovatel.....	25
4.3 Druh výstavy	25
4.4 Výstavní třídy	27
4.5 Znamky a pořadí.....	29
4.6 Tituly zadávané ve výstavním kruhu v rámci plemene	31
4.6.1 Čekatelství.....	33
4.6.2 Šampionáty.....	33
4.7 Závěrečné soutěže	35
4.7.1 FCI skupiny.....	35
4.7.1.1 FCI neuznaná plemena	37
4.7.2 Povinné soutěže.....	37
4.7.3 Nepovinné soutěže.....	38
4.8 Pes roku.....	39
4.9 Šampion šampionů	40
Praktická část	41
5 Jazyková charakteristika získaných slangismů.....	41

5.1 Sémantické hledisko	41
5.2 Slovnědruhová charakteristika	45
5.3 Onomaziologické hledisko.....	46
6 Slovník získaných slangismů.....	51
6.1 Slang oblasti výstav psů, slang sportovní kynologie a myslivecký slang	51
6.2 Stavba slovníkového hesla	51
6.3 Ukázka slovníkového hesla.....	51
7 Slovník pojmů.....	53
Závěr.....	72
Resumé	74
Abstract.....	74
Seznam použité literatury a internetových zdrojů.....	75
Zdroje fotografií a veškerých příloh.....	75
Přílohy	76

Úvod

Popularita psích výstav v současné době narůstá a povědomí o nich se zvyšuje. Psi jsou ve velké míře pořizováni v registrovaných chovatelských stanicích, aby majitelé (mimo jiné) předcházeli negativním aspektům, které jsou spojeny se zakoupením zvířete v tzv. množirnách (vysoká míra nemocnosti, absence základních hygienických a sociálních návyků, úmrtnost v nižším než průměrném věku psa). Důvodů pořízení psa v chovatelské stanici je však mnohem více, dalším z nich je touha pořídit si zástupce konkrétního plemene, buď jako rodinného společníka, nebo jedince vhodného pro určitou práci (psi asistenční, policejní, myslivečtí) či sportovní disciplínu, někteří majitelé jsou také motivováni představou odchovat vlastní štěňata. V posledním zmíněném případě je třeba se psem či fenou projít několikaletým procesem, na jehož konci se jedinec stává chovným a může zplodit potomky s průkazem původu, který dokládá jejich „čistokrevnost“. Jednou z podmínek chovnosti u celé řady plemen je absolvování výstavy (či výstav) se získáním určitého hodnocení, a tak jsou majitelé se svým společníkem povinni tuto podmínku splnit. Na výstavách se tak scházejí lidé s různými motivy a cíli, seznamují se s novými řády, pravidly a v neposlední řadě také se slovy a frázemi. Oficiální dokumenty věnující se výstavnictví tyto skutečnosti pojmenovávají, avšak v zájmu jednoznačnosti, rychlosti a stručnosti vyjadřování vznikají slova nová a slovní zásoba majitelů, rozhodčích pro psí exteriér, profesionálních i amatérských psovodů a dalších osob pohybujících se v prostředí psích výstav se neustále rozšiřuje a obnovuje. Cílem práce je tuto problematiku zkoumat, zaznamenat a zpřístupnit širší veřejnosti.

Teoretická část

1 PŘEDMĚT VÝZKUMU, CÍL VÝZKUMU, STANOVENÍ HYPOTÉZ, METODY VÝZKUMU

1.1 Předmět výzkumu

Předmětem výzkumu této diplomové práce je slang z oblasti psích výstav, úkolem práce je zachytit jazykové prostředky, které používají vystavovatelé, pořadatelé a rozhodčí psiho exteriéru při komunikaci mezi sebou.

1.2 Cíl výzkumu

Prvním cílem diplomové práce je shromáždění, utřídění a objasnění jazykového materiálu z konkrétní oblasti zájmové skupiny, která však není v povědomí společnosti příliš známá. Cílem druhým je zpracování slovníčku získaných hesel s jejich stručnou charakteristikou a vysvětlením. Zkoumané kategorie slovníčku vycházejí z obecných informací o psích výstavách a autorčiných zkušenostech z daného prostředí, zahrnují slangismy popisující anatomii psa, jeho činnost, chování; slangové výrazy pojmenovávající jednotlivé rasy, aktivity, místa, předměty a osoby, které jsou s výstavami spojené.

1.3 Stanovení hypotéz

Na základě načerpaných poznatků z odborné literatury o slangu a ze zdrojů zabývajících se výstavami psů bylo stanoveno několik hypotéz:

1. Získané slangismy z prostředí psích výstav jsou převážně jednoslovné.
2. Víceslovných slangismů a synonymních pojmenování je užíváno jen minimálně.
3. V oblasti psích výstav se hojně vyskytují slangismy vzniklé přejímáním, přičemž se vychází zejména z francouzštiny a angličtiny.

1.4 Metody výzkumu

V první fázi výzkumu bylo ve třech verzích (tištěné, elektřonické, ve formě textového dokumentu) vytvořeno dotazníkové šetření skládající se z patnácti významových kategorií, které byly vybrány na základě autorčiných zkušeností s průběhem výstavního dne a prostudování řádů, stanov, směrnic a dalších dokumentů sestavených kynologickými organizacemi, kluby a spolky. Tento dotazník byl dále šířen online mezi respondenty prostřednictvím e-mailu nebo sociálních sítí, případně byl předán v tištěné podobě. Dotazníkové šetření se celkem zúčastnilo 364 respondentů z celé České republiky a bylo shromážděno 437 slangismů.

V následujícím kroku bylo prováděno třídění a zpracování získaných slangových pojmenování, které probíhalo na základě prostudování odborné literatury zabývajících se slovní

zásobou a slangem. Byla vypracována teoretická analýza jazykového materiálu a praktický výstup v podobě abecedně řazeného slovníku. V případě nejasností během tvorby slovníku, konkrétně u ne zcela plného pochopení významu některých slangismů, bylo využito možnosti buď kontaktovat respondenty prostřednictvím sociálních sítí, nebo ho dohledat v kontextu – v příspěvcích na sociálních sítích nebo diskusních fórech.

V závěrečné fázi proběhla diskuze s respondenty a dalšími vystavovateli na téma věcné správnosti uvedených pojmů a vysvětlení slangismů bylo dle potřeby upraveno nebo doplněno.

2 VYMEZENÍ POJMU SLANG

Slang bývá obecně řazen k tzv. nespisovným útvarům národního jazyka¹, který pojímá především slovní zásobu, kromě příslušné terminologie bývá zpravidla využíván v běžném styku mezi členy pracovního nebo zájmového společenství, kde vzniká potřeba pojmenovávat nové jevy, nebo nově nazvat již pojmenované. Na rozdíl od běžného výraziva se slang mimo dané společenství neuplatňuje vůbec, nebo jen velmi omezeně.² Ve srovnání s dialektem, se kterým bývá často porovnáván, jako s dalším tzv. nespisovným útvarem, je více patrné uplatňování mimojazykových faktorů (sociálních, psychických).³

Takovou charakteristiku nabízí citované dílo Jaroslava Hubáčka, který je jedním z několika autorů zabývajících se slangem, mezi další patří Běla Poštolková, Miroslav Roudný a Antonín Tejnor, kteří ve své publikaci zohledňují jiný charakteristický rys slangových pojmenování, a sice jejich expresivní zabarvení; dale jsou zde pojmenovány některé onomaziologické kategorie uplatňované v procesu vzniku nových slangových výrazů: „Slangismy jsou slova, která mívají expresivní stylové zabarvení, jako např. slova přejatá - často ve zkomolené podobě - z cizích jazyků, hlavně z němčiny, a obsahují tedy často neobvyklé hláskové skupiny (vercajk, lajsna), odvozená slova s výrazně slangovými příponami (trend'ák), expresivní metaforické pojmenování (prasátko místo r'utový spínač, flaška místo elektronka apod.).”⁴

Chápání pojmu slang se v publikacích rozličných autorů může nepatrně v některých rysech a charakteristikách lišit. Oberfalcer a Jílek, jejichž stať *Argot a slangy*⁵ se v domácí literatuře považuje za základní, ještě přesně zkoumaný jev nespécifikují, slang ale Oberfacer chápe jako rozvrstvení mluvené češtiny podle stavů, zatímco Jílek zkoumá argot a vedle něj se zaměřuje na slovník studentsva a uvádí i další skupiny, např. myslivců, vorařů, horníků aj.

František Trávníček nahrazuje cizí pojem slang domácím názvem „nářečí společenská, zvláštní a vrstvová”⁶ a hovoří o příčinách vedoucích k jazykovému rozlišování příslušníků různých společenských vrstev, mezi které patří: „nestejná potřeba výrazových prostředků

1 HUBÁČEK, J. O českých slanzích. 2., dopln. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981., s. 9

2 HUBÁČEK, J. tamtéž, s. 9

3 HUBÁČEK, J. tamtéž, s. 11

4 POŠTOLKOVÁ, B., ROUDNÝ, M., TEJNOR, A. *O české terminologii*. Praha: Academia, 1983. Malá jazyková knihovna., s. 32

5 OBERFALCER, F., JÍLEK, O. in *Československá vlastivěda*, svazek III, Praha 1934, s. 311

6 TRÁVNÍČEK, F. in *Úvod do českého jazyka*, Brno 1948, s. 27

po stránce věcné, zvláštní věcné pojetí některých věcí, známými jiným příslušníkům jazyka, různé citové zaujetí, různý citový vztah mluvčího k osobám nebo věcem, snaha některých společenských vrstev po výlučnosti jejich mluvy, nesrozumitelnosti pro příslušníky vrstev jiných“⁷ – takto autor popisuje a následně pojmenovává argot – tajnou mluvu; další příčino, kterou Trávníček popisuje je snaha o odlišnost a jazykovou ekonomii v užití jazykových prostředků. Autor rovněž poukazuje na nestrukturovanost slangu – tedy jeho zasažení pouze do slovní zásoby.

Podobně slang hodnotí i dialektolog Adolf Kellner, který uvádí další z důležitých rysů tohoto jazykového jevu, a sice takto: „To, co je charakterizuje, je především soubor specifických výrazů.“⁸, identicky jako Trávníček pracuje Kellner s pojmem nářečí, které dělí do několika typů, první z nich je vrstvé nářečí užívání mluvčími určitých profesí (např. horníci), kde jazykové zvláštnosti vznikly z důvodu profesních potřeb; druhým typem je nářečí zájmových skupin, které využívají slangových pojmenování z důvodu osobitého citového vztahu k osobám a věcem – pro tento typ užívá název slang; třetí a poslední kategorií je mluva společensky izolovaných vrstev – argot, též tajná mluva.⁹ Toto pojetí je východiskem pro další práce, zejména pro takové, které se zabývají vymezením pojmu slang v užším slova smyslu (z Kellenrových poznatků vycházejí například Ladislav Dvonč nebo Břetislav Koudela).

Nejucelenější a nejdůkladnější pohled na slang podává Lumír Klimeš, který přichází s termínem sociální mluva, kterou dále dělí na slang a argot. Slang definuje jako: „nespisovný jazykový útvar funkčně spjatý s prací nebo zájmy určité skupiny společensky hodnocené kladně nebo neutrálně, pro jehož slovní zásobu jsou charakteristické nespisovné profesionální nebo zájmové lexikální jednotky a pro syntax stejná nebo zvýšená frekvence některých syntaktických jevů běžných ve spisovné i nespisovné češtině, zejména elipsy a jednočlenných vět“.¹⁰

7 TRÁVNÍČEK, F. in Úvod do českého jazyka, Brno 1948, s. 27

8 KELLNER, A. *Úvod do dialektologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1954.

9 KELLNER, A. tamtéž

10 KLIMEŠ, L. in *Příspěvek k poznání západočeského slangu*, habilitační spis, Karlova univerzita Praha, 1969

2.1 Professionalismy

Jedná se o jazykové prostředky, které jsou chápány jako „kratší synonyma popisných termínů“¹¹, jejichž úkolem je utvořit výrazovou úspornost, v odborné literatuře jsou používány nezářídka, velmi často se jedná o jednoslovná pojmenování vzniklá odvozováním, skládáním, zkracováním, metaforických přenášáním nebo přejímáním, často ve formě substantivizovaného adjektiva nebo zkratky. V mluvených odborných projevech jsou styllově neutrální, bez expresivního charakteru (čímž se liší od slangismů, pro které je expresivita jedním z charakteristických rysů). Jsou-li některé profesionalismy dostatečně frekventované, posouvají terminologická sousloví směrem ke knižnosti, např.: „pracovník potravinářského průmyslu – *potravinář*, emisní elektroda – *emitor*, vinutá krabička pro lékárny – *masťovka*, motocyklistická přilba – *motopřilba*, technické vybavení počítače – *hardware*“.¹²

Encyklopedický slovník češtiny¹³ zařazuje profesionalismy k nespisovným výrazům povahy termínů, které vznikají z důvody potřeby jednoznačnosti, výrazové úspornosti a mobilnosti v mluvené komunikaci. Nový encyklopedický slovník češtiny online¹⁴ uvádí několik příkladů profesionalismů z rozličných oborů (např. lékařství nebo krejčovské řemeslo) a poukazuje na řídkou synonymii a jejich využití zejména v nových oborech, jejichž slovní zásoba stále není stabilizovaná, například u počítačové mluvy: *altnout*, *kliknout*, *iskejnovat*, *resetovat*.

2.2 Slangismy

Slangismy se od profesionalismů odlišují zejména citovým zabarvením (expresivitou), jedná se o nespisovné jazykové prostředky, u kterých je zřejmá motivace zdůraznit výjimečnost prostředí a vztah mluvčího/uživatele k němu. Pro slangismy je typická synonymní řada, na jejímž vzniku se podílí i jazyková hra, někdy dokonce odpor vůči oficiálnímu vyjadřování, například v mluvě studentů: „*prasknout*, *rupnout*, *dostat padáka*, *dostat kopačky* – propadnout“.¹⁵ Na druhou stranu je třeba brát v potaz ne vždy zřetelnou hranici mezi slangismy (pojmenováními zájmovými) a profesionalismy, neboť mnoho činností může být zájmem i profesí (např. rybářství).

11 POŠTOLKOVÁ, B., ROUDNÝ, M., TEJNOR, A. *O české terminologii*. Praha: Academia, 1983. Malá jazyková knihovna, s. 31 – 32

12 POŠTOLKOVÁ, B., ROUDNÝ, M., TEJNOR, A. *O české terminologii*. Praha: Academia, 1983. Malá jazyková knihovna, s. 32

13 KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. ed. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106484-X.

14 <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>

15 <https://www.czechency.org/slovník/SOCIOLEKT>

2.3 Interslangismy

Jedná se o jazykové prostředky užívané v nespisovných, neoficiálních nebo polooficiálních mluvených projevech, které přesahují rámec jednoho pracovního prostředí nebo jedné zájmové oblasti. Odborníci usilují během procesu jejich tvorby o vytvoření výstižných, jednoslovných pojmenování, hojně tak vznikají deriváty nebo univerbizované výrazy získané ze složených terminologických pojmenování, ze sousloví nebo zkratek. Tyto výrazy pak přecházejí do běžné mluvy, populárně naučných textů a textů teoreticky odborných, např.: *salátovka, hrozno*.¹⁶

2.4 Argot

V publikaci O české terminologii je na argot pohlíženo jako na „mluvu deklasovaných společenských vrstev, usilující o to, aby jejich řeč zůstala nezasvěceným nesrozumitelná“.¹⁷ Vlivem změn společenských poměrů je ale v posledních letech na argot pohlíženo spíše jako na jazykovou šifru, než jako na dorozumivací kód společensky nižších vrstev, jejichž činnost má společnosti škodit – tento postoj bývá v současnosti postupně překonáván.

2.5 Expresivita ve slangu

Expresivita je definována jako lexikální prostředek vyjadřující citový a volní vztah mluvčího ke sdělovanému, který je ve slangu hojně zastoupen. Stejně jako v jiných útvarech národního jazyka platí tytéž zákonitosti: „Expresivní rys vstupuje do popředí, můžeme-li konfrontovat prostředky expresivní v porovnání s prostředkem neutrálním.“¹⁸ Zatímco nová neutrální pojmenování vznikají v jazyce z potřeby pojmenovat a dochází k ukotvení v jazykovém úzu, nová slangová pojmenování vznikají spontánně, motivací je zde nejen pojmenovat, ale také nově, výjimečně, označit již pojmenované.

Nová expresivní pojmenování se postupně přesouvají z periferie slangu do jeho centra, nebo se stávají interslangismy (zde je expresivita již oslabena, nebo se stanou zcela neutrálními slangismy), následně dochází k přesunu do dalších jazykových vrstev, a sice do obecné češtiny, nebo češtiny spisovné – hovorové.

---

16 ČECHOVÁ, M. Slang a styl. in *Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26.–27. února 2008*. Plzeň : ZČU, 2008., s. 12

17 POŠTOLKOVÁ, B., ROUDNÝ, M., TEJNOR, A. *O české terminologii*. Praha: Academia, 1983. Malá jazyková knihnice., s. 32

18 CHÝLOVÁ, H. K expresivitě ve slangu. in *Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26.–27. února 2008*. Plzeň : ZČU, 2008. s. 92

Při tvorbě expresivních slangismů se hojně uplatňuje metaforické přenášení významu (*sosat* – stahovat cokoli z internetu), rovněž slovtvorné prostředky u derivátů a abreviačních kompozic (*matuřit* – maturovat, *čumkarty* – obrazy), deminutiva (*mareček* – pozitivní nebo negativní označení osoby), slovní hříčky (*bizon* – aprobace biologie – zeměpis), víceslovná vyjádření (*pohlavní honidlo* – hřeben), obměny již existujícího pojmenování (*extrémista* – externí učitel), změny rodové charakteristiky (*socka* – student bez peněz), nadsázka (*deprese* – zkouškové období), ironie (*kyslík* – cigareta), kalkování (*bejt mimo domeček* – být duchem nepřítomný), okazionalismy (*helmutština* – němčina, negativní příznak), pejorativní vyjádření a vulgarismy (*držkař* – stomatolog). Výjimkou nejsou ani slova s rysem cizosti (*fyloid* – list v učebnici/sešitu).

3 VZNIK SLANGISMŮ

Slangy se obohacují stejnými pojmenovávacími postupy jako jiné vrstvy národní jazyka a jeho protředky, tedy postupy transformačními (slovotvornými) – v tomto případě se slangové názvy tvoří odvozováním, skládáním, zkracováním, mechanickým krácením a překrucováním - a transpozicičními postupy (jež využívají pojmenování již hotových, existujících) – zde hovoříme o tzv. sémantickém tvoření, které je zastoupeno metaforickým a metonymickým přenášením, tvořením víceslovných názvů (sousloví, frazeologických spojení) a přejímáním.

Slangové názvy se realizují především jako podstatná jména, méně často jako slovesa, přídavná jména a příslovce. Víceslovná pojmenování se vyskytují řidčeji.¹⁹

3.1. Odvozování

Slangová pojmenování se často tvoří odvozováním, zejména pak příponovým, uplatňují se zejména produktivní přípony, „předponové odvozování je doloženo pouze výrazy jako *antilátka, kontrapára, meziplyn, protivlak*“.²⁰

3.1.1 Odvozená slangová podstatná jména

Slangová podstatná jména odvozená tvoří zejména tyto slovotvorné kategorie: jména činitelská, konatelská, nositelů vlastnosti, přechýlená, prostředků, zdobnělá a zveličelá, místní, dějová, výsledků děje a vlastností; též významové kategorie: názvy osob, zvířat, prostředků, místní, dějové, výsledků děje a vlastností. Obě tyto kategorie se částečně překrývají, jsou identické.

Názvy osob

Názvy osob jsou zastoupeny v těchto významových a slovotvorných kategoriích:

a) jména činitelská

„tvořená od sloves, nepříliš početná, tvořená nejčastěji příponou –ák, méně často příponami –l, –oun, –ář, –ø, –ník, –ř, –a (*ležák, mazák, pinkal, šprtoun, blokař, palič, šprt, kádrovník, švencíř, máza*).

---

19 HUBÁČEK, J. *O českých slanzích. 2.*, dopln. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981., s. 163

20 HUBÁČEK, J. *Onomaziologické postupy ve slovní zásobě slangu*. Spisy PdF v Ostravě, sv. 17, 1971., s. 6

b) jména konatelská

tvoří se od jmenných základů, nejfrekventovanější a nejproduktivnější přípony jsou –ář, -ář, -ák, málo produktivní jsou –ista, -(n)ík, -ovec, -as, -a (*dálkař, terénář, umprumák, spodák, vékapelista, těžkotonážník, luninovec, tříďas, posada*).

c) jména přechýlená

tvoří se hlavně příponou –ka, méně často příponami –ajzna, -(n)ice (*očářka, kultpropka, štabajzna, kádronice*)²¹.

Názvy zvířat

Slangové názvy zvířat jsou řídce zastoupená, řadí se ke slovotvorné kategorii nositelů vlastností, uplatňují se přípony –ák, -ář, -ář, -ka, -ice (*hnoják, masař, trnovka, trukovice*), tvoří se ze jmenných základů.

Názvy prostředků

Zastupují početnou kategorii odvozených slangových pojmenování, častěji se tvoří od sloves, méně často od jmen. U deverbativ se uplatňují přípony –ák, -ka, -č, -oun, -ér (*blafák, kontrolka, lapačka, klepáč, blafoun, markér*), u nominativ jsou to přípony následující: -ák, -ka, -ovka, vzácně –ář, -ář, -áč, -ník, -inka, -ička, -ina, -ice, -a (*živák, masňák, sternálka, datumovka, zrnkař, okurkáč, luftník, alpinka, hygienička, šupina, poutnice, cvaja*).

Názvy zdrobnělé

U názvů zdrobnělých se jedná zejména o slova citově zabarvená často s příponami –ek, -ík, -(i)čka, -íčko (*dělnásek, majzlik, lorka, denička, laničko*).

Názvy nositelů vlastností

Jedná se především o názvy věcné, které jsou ve slangu hojně zastoupeny. Tvoří se ze jmenných základů, často jsou výsledkem univerbizace. Hovoříme o příponách –ák, -ka, -ovka, -an, -as, -áč, -a, -ina, -ula, -ice (*druhák, škrobák, gibsonka, časovka, prašan, kratas, maskáč, erena, bejbina, žákula, třídnice*).

---

21 HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. 2., dopln. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981., s. 163 - 164

Názvy místní

Místní slangová pojmenování jsou častěji odvozená od jmenných základů, méně často od základů slovesných, příponami jsou: -ka, -ovka, -na (varianty: -árna, -ovna, -erna), -ák, -iště (*pévéeska, placovka, sesterna, šerifárna, šparglovna, šiferna, apelák, nalejvárna, slaňák, kutálišťe*).²²

Názvy dějů

Názvy dějů se tvoří příponami -ní, -tí (faulování, ofajfkování, exnutí, upísknutí...) u podstatných jmen slovesných, dalšími příponami jsou -(č)ka, -nda, -ø, -ina, -ák, -izace, -ismus, -ství, -ctví (*sdělavka, dorážka, šoulanda, brept, slezina, vložák, maršrutizace, recesismus, lanařství, umprumáctví*).²³

3.1.2 Odvozená slangová slovesa

Slangová slovesa jsou na rozdíl od podstatných jmen zastoupena málo, odvozují se buď příponami ze jmenných a slovesných základů, nebo předponami ze sloves. První typ je zastoupen produktivními příponami -ova, -i (*fajfkovat, falcovat, faulovat, buňkařit, chatařit, klikařit...*), u druhého typu jsou doloženy domácími předponami na-, o-, pod-, pro-, pře-, při-, roz-, s-, u-, vy-, z-, za- a cizí předponou de-. Většinou se však nerealizují nová pojmenování, dochází k obměně významu základového slovesa, tyto předpony vyjadřují slovesný vid.²⁴

3.1.3 Odvozená přídavná jména

Podobně jako slovesa, i slangová přídavná jména jsou málo zastoupená, většinou se jedná o výrazy přivlastňující celému druhu (*kolejácký, stavbácký, stavbařský, želbetonářský*), jsou odvozená ze základů slangových sloves zejména jako přídavná jména dějová z přičestí trpných (*dištancovaný, vyšmelcovaný*), též se jedná o účelová přídavná jména (*falcovací, koničkovací*).²⁵

3.2 Skládání

Skládání se u slangových pojmenování využívá tam, kde je předlohou víceslovné pojmenování, motivací vzniku slangového názvu složeného je tedy snaha o vytvoření pojmenování jednoslovného (proces univerbizace). Velmi časté jsou slangové složeniny hybridní (auto-, elektro-, energo-, např.: *autoopravna, elektropřístroj, energovlak...*). Na rozdíl od odvozování nebývá skládání tolik frekventované.

22 HUBÁČEK, J. *Onomaziologické postupy ve slovní zásobě slangu*. Spisy PdF v Ostravě, sv. 17, 1971., s. 17

23 HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. 2., dopln. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981., s. 164

24 HUBÁČEK, J. *Onomaziologické postupy ve slovní zásobě slangu*. Spisy PdF v Ostravě, sv. 17, 1971., s. 23

25 HUBÁČEK, J. *tamtéž*

3.3 Zkracování

Zkracování patří mezi méně časté způsoby tvoření nových slangových pojmenování, plně však vyhovuje požadavkům na slangismy – vznikají jednoznačná a jazykové úsporná vyjádření, zároveň je také zachována odbornost. Procesem zkracování vznikají slangová zkratková slova (*děldop, želbet*) i iniciálové zkratky (*balm, vuml, elvété, úbé*).

3.4 Mechanické krácení

Motivací u využití tohoto postupu je snaha o kratší zvukově zjednodušené vyjádření, rysy mechanicky krácených slangismů jsou menší počet slabik, zjednodušené souhláskové skupiny, sklon k otevřenosti slabik, případně dochází i k jiných hláskovým úpravám. Příklady slangismů vzniklých mechanickým krácením jsou následující: *přírodák, chemka, ginda, patolka* atd.

3.5 Překrucování

Podobné rysy jako mechanické krácení splňuje také překrucování. Tímto slovotvorným způsobem bývá význam slova modifikován, motivem může být snaha o zvukové odlišení od zvukové podoby spisovné předlohy, snaha o úpravy, které umožňují dvojí chápání smyslu slova, jazyková hravost aj. (např. *vejtraska, bobina, jasan, pádro, žulat*). Zvláštním případem takto tvořených slangismů jsou tzv. expresivní homonyma – slova, která se formálně ztotožňují se slovy neexpresivními zcela odlišného významu, jde o zvláštní typ metaforizace, které předchází překrucování (*hajtra, kejtra, kytka, žebro, uzda...*).

3.6 Přenášení významu

Slangová pojmenování také vznikají sémantickým tvořením – přenášením významu. Častěji metaforickým, řidčeji metonymickým. „Využívá se bohatství domácí nebo zdomácnělé slovní zásoby a rozmnožuje se počet významů jednotlivých pojmenovávacích jednotek (dochází k sémantickým posunům a k sémantickému obohacování uvnitř domácích nebo zdomácnělých pojmenování).“²⁶

---

26 HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. 2. doplň. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981, s. 167

3.6.1 Metaforické přenášení významu

Metaforické přenášení významů je hojně frekventovaný onomaziologický postup při obohacování slovní zásoby slangů. Motivací tohoto postupu je potřeba označit nové pojmy na základě podobnosti dané skutečnosti se skutečností jinou a také důvody vedoucí k vyjádření expresivního. Onomaziologickým příznakem metaforického přenášení bývá podobnost v celkovém vzhledu, tvaru, barvě, velikosti, funkce aj. Příklady slangismů, kde dochází k metaforickému přenášení významu, jsou například *bačkora*, *gondola*, *lavor*, *ledvinka* (podobnost celkové vzhledu nebo tvaru); *harfa*, *pavouk*, *šavle* (přítomnost určitého nápadného znaku); *kanárek*, *nafta*, *zebra* (stejně nebo nápadné zbarvení); *budík*, *čert*, *ještěrka*, *želva*

(vlastnost vyplývající z podobné činnosti); *brousit*, *načechrat*, *vyšachovat*, *zalomit se*, *zažehlit* (podobnost nebo vztah dějů vyjádřených slovesem).²⁷

3.6.2 Metonymické přenášení významu

„Metonymizací vznikají slangové názvy na základě přenesení pojmenování na jinou věc nebo představu, která s věcí nebo představou věcně souvisí nebo s ní má spojitost. Nejpočetnější jsou ty, které vznikají na předloze víceslovných názvů a jsou tak realizací univerbizace (*muška* = muší váha, *obrysy* = obrysová světla, *oplen* = oplenný vůz).“²⁸

3.7 Víceslovná pojmenování

Víceslovná pojmenování (sousloví i frazémy) jsou s ohledem na funkce slangu vnímána jako značně nevýhodná, ve slovní zásobě slangů se tedy uplatňují jen minimálně. Mnohá sousloví jsou vnímána jako výrazy ocitající se na pomezí slangu a termínů (*malý bejček*, *hlavní tah*, *skalní kůň*), často je využito přenášení významu (*čapí hnízdo*, *kozí nožka*, *mlýnský kámen*). V případě potřeby vytvořit výstižné a aktualizované pojmenování určité činnosti vznikají frazémy (*chytit raka*, *mít vítr*, *dláždit pec*).

3.8 Přejímání

U přejímání, které je ve slovní zásobě slangů omezeně produktivní, jsou pro vznik nového pojmenování využívána již existující, hotová slova v cizím jazyce. „Nejde tu tedy o tvoření nových slov ve vlastním slova smyslu, ale o adaptaci názvu cizího do prostředí domácího jazyka.“²⁹

27 HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. 2. doplň. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981, s. 168

28 HUBÁČEK, J. *tamtéž*, s. 170

29 HUBÁČEK, J. *Onomaziologické postupy ve slovní zásobě slangu*. Spisy PdF v Ostravě, sv. 17, 1971., s. 39

Přejímání si propůjčuje výrazy z řady jazyků, často z angličtiny (například ve sportovním slangu výrazy *forvard*, *bejzlajna*, *debl*) nebo němčiny (slang železničářský), méně z ruštiny (*komandýrovka*, *kultprop*), italštiny (*ultimo*, *kápo*), francouzštiny (*panášovat*, *tuzér*) či latiny (*exnout*, *recese*).

Přejímky se často využívají v případech, kdy v daném prostředí chybí dostatečná terminologie (železničářský či technický slang), domácí název je vyjádřen víceslovným pojmenováním (technický či zdravotnický slang), uplatňuje se potřeba zachovat specifické pojmy v určitém prostředí nebo národě (sportovní slang z angličtiny, politický slang z ruštiny).

Přejaté názvy se zpravidla adaptují na zvyklosti daného jazyka, například *kopna* (Koppe), nebo *klipsna* (clips).

4 PSÍ VÝSTAVY

Výstavy umožňují majitelům psů s průkazem původu (PP) porovnat exteriérové kvality jejich společníka s dalšími jedinci téhož plemene a získat ohodnocení od erudovaného rozhodčího. Účast na výstavách, respektive získání určitého výsledku (známky), je zároveň jednou z podmínek zařazení jedince do chovu (počet povinně absolvovaných výstav určuje každý chovatelský klub), mnoho majitelů se však výstav účastní pro potěšení a zábavu. Návštěvníci z řad široké veřejnosti mohou vidět představitele celé řady plemen a získat představu o vývoji a stavu čistokrevnosti chovu.

Kompletní přehled výstav konaných na území České republiky je zveřejněn na webových stránkách Českomoravské kynologické unie, která většinu těchto akcí pořádá, výjimkou jsou výstavy speciální a klubové, které probíhají pod záštitou jednotlivých chovatelských klubů. Majitelé a jejich psi se mohou zúčastnit i zahraničních show, veškeré potřebné informace a formální náležitosti poskytují tamější organizace, například Slovenská kynologická jednota (SKJ) nebo německá Verband für das Deutsche Hundewesen (VDH). Tyto spolky zastoupené v 75 státech střední a jižní Ameriky, Evropy, Asie a Afriky jsou řízené Mezinárodní kynologickou federací (FCI) se sídlem v belgickém městě Thuin³⁰.

4.1 Průkaz původu (PP)

Jedná se o dokument potvrzující původ psa, obsahuje následující informace: plemeno, jméno psa, název chovatelské stanice, datum narození vrhu, pohlaví psa, barva srsti, druh srsti, číslo zápisu (číslo, které jednoznačně identifikuje jedince), tetovací číslo nebo značení mikročipem, jméno chovatele, jméno majitele, jedincův rodokmen (včetně informací o jeho předcích – zdravotní testy, složené zkoušky z výkonu, dosažené výstavní úspěchy). Některé průkazy původu také zahrnují rubriku určenou k zápisu výsledků z výstav či zkoušek z výkonu³¹.

4.1.1 Rozhodčí exteriéru

Rozhodčí (též posuzovatel) je osoba splňující podmínky stanovené Řádem pro jmenování rozhodčích pro posuzování exteriéru psů³², jejímž úkolem je ohodnotit vystavované jedince a rozhodnout tak o výsledku výstavy v rámci plemen, která jsou mu přidělena.

30 <http://www.fci.be/en/members/>

31 <http://www.loveckypes.cz/Vse-o-psech/Dokumenty/Prukaz-puvodu.aspx>

32 [http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=2ahUKEwiUkcLz28_eAhVKC8AKHeD6AOsQFjACegQIABAC&url=http%3A%2F%2Fwww.cmku.cz%2Fdata%2Fdokumenty%2F821_priloha_c_4_k_zapisu_z_p_cmku_ze_dne_28.6.2012_\(rad_pro_jm.rozhodcich\).doc&usg=AOvVaw0-f5kcYpSJ9SVd8biwZzpl](http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=2ahUKEwiUkcLz28_eAhVKC8AKHeD6AOsQFjACegQIABAC&url=http%3A%2F%2Fwww.cmku.cz%2Fdata%2Fdokumenty%2F821_priloha_c_4_k_zapisu_z_p_cmku_ze_dne_28.6.2012_(rad_pro_jm.rozhodcich).doc&usg=AOvVaw0-f5kcYpSJ9SVd8biwZzpl)

Stát se posuzovatelem je dlouhodobý proces (trvá v rozsahu jednoho roku až tří let), k jehož uskutečnění je nutno splnit řadu podmínek:

- a) odborné, fyzické, verbální a morální předpoklady
- b) dosažení věku minimálně dvacet pět let
- c) podání prohlášení uchazeče, že se nezabývá obchodní činností v oblasti prodeje psů
- d) aktivní účast v chovu příslušné rasy po dobu minimálně pěti let (uchazeč musí být majitelem chovatelské stanice s registrovaným názvem)
- e) alespoň pět odchovaných vrhů zapsaných v plemenné knize ČMKU, doložení potvrzení pořadatelů výstav o uchazečově spolupráci na výstavách (na postu vedoucího kruhu nebo zapisovatele)
- f) doporučení chovatelského klubu, jehož je uchazeč členem, a to po dobu minimálně pěti let.

Dalším předpokladem je úspěšné absolvování přijímací zkoušky, účast na přednáškách pořádaných Komisí pro rozhodčí ČMKU, čekatel je též povinen zúčastnit se alespoň šesti hospitací na výstavách nebo bonitacích (akcích jednotlivých kynologických klubů, na kterých dochází u zařazení psů do chovu). Tento proces završuje závěrečná zkouška.

4.1.1.1 Přijímací zkouška

Přijímací zkouška se vyznačuje prokázáním znalostí z oblasti anatomie a fyziologie psa, základů genetiky, standardu a historie plemene, řádů ČMKU, chování, principů a provádění posuzování, předpisů FCI. Rozsah kombinované formy zkoušky (písemné a ústní) určuje zkušební komise; zkouška musí odpovídat minimálně požadavkům řádů FCI.

4.1.1.2 Hospitace

Čekatel si sám domlouvá hospitace s pořádajícími organizacemi u rozhodčích nominovaných příslušným kynologickým klubem a je přítomen při posuzování minimálně třiceti psů dané rasy, u málopočetných plemen (např. akita inu, český strakatý pes, miniaturní americký ovčák³³) může být tento počet přiměřeně snížen rozhodnutím Komise pro rozhodčí. Poté od rozhodčího obdrží vyplněný a podepsaný hospitační list, který je rovněž potvrzen vedením výstavy nebo pořadatelem bonitace. Čekatel se smí zúčastnit pouze jedné hospitace v kalendářním dni u daného plemene.

³³ <http://www.kchmmp.cz/plemena.html>

4.1.1.3 Závěrečná zkouška

Závěrečné zkoušky se účastní čekatel na pozici rozhodčího, který splňuje výše popsaná kritéria, jeho práce byla na minimálně šesti výstavách nebo bonitacích ohodnocena známkou výborně nebo velmi dobře, a to od nejméně dvou rozhodčích, a který zaslal hospitační listy spolu s oficiální žádostí o účast na závěrečné zkoušce sekretariátu ČMKU.

Zkouška probíhá pod záštitou ČMKU a skládá se ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část (písemná a ústní) obsahuje zkoušku ze znalostí všeobecných, odborných a exteriéru psa, čekatel musí být schopen se orientovat ve vývoji plemene a jeho standardu. Zkoušku vede mezinárodní rozhodčí s aprobací pro dané plemeno.

Část praktická spočívá v posouzení vybraných tří jedinců na výstavě, včetně napsání posudků. Zkušební komise se skládá ze dvou rozhodčích, minimálně jeden z nich je rozhodčím mezinárodním s příslušnou aprobací. Tato komise rozhoduje o konečném výsledku zkoušky.

4.2 Průběh výstavy

V ranních hodinách probíhá přejímka psů, které majitelé v daném termínu přihlásí prostřednictvím serveru Dogoffice³⁴ nebo poštou; na místě přejímky je nezbytné předložit očkovací průkaz psa a pořadateli obdržený vstupní list, který slouží jako oficiální potvrzení řádného přihlášení jedince. Majitel si poté vyzvedne katalogové číslo, které plní funkci jednoduchého identifikátoru během posuzování ve výstavním kruhu, spolu s ním na některých výstavách také desky s diplomem a nevyplněným posudkem (viz příloha B), obdrží katalog se seznamem vystavovaných plemen a jmenným seznamem psů.

S viditelně umístěným číslem na oděvu, případně diplomem a posudkem, vstupuje na vyzvání rozhodčího nebo vedoucího kruhu majitel (vystavovatel), spolu s dalšími soutěžícími příslušné třídy, do výstavního kruhu – prostoru vyhrazeného pro předvedení daného plemene. Psa vede u levé nohy na speciálním tenkém vodítku v barvě srsti, aby nebyla linie psa narušována a nebránila rozhodčímu v posuzování. V současné době není ovšem neobvyklé na výstavách vidět také pestrobarevná vodítka, která spíše než s barvou srsti psa korespondují s oděvem vystavovatele, stávají se tak oblíbeným, přesto funkčním, módním doplňkem.

---

³⁴ <https://www.dogoffice.cz/>

Posuzování se skládá z předvedení psa v pohybu, pes kluše při levé noze psovoda kruhovitou drahou, zpravidla proti směru hodinových ručiček; a v postoji. U většiny plemen se doporučuje nechat psa stát zcela přirozeně, jen několik ras (např. německý ovčák) má přesné požadavky na provedení výstavního postoje. Rozhodčí posuzuje mechaniku pohybu a jeho koordinaci, ve statické pak sílu kostry a její stavbu, kontroluje plnost chrupu a správnost skusu, utvářenost ocasu (pro případné anomálie, které by mohly být penalizovány), u samců také varlata. Po individuálním posouzení každého psa, který obdrží známku odpovídající posudku, rozhodčí určuje pořadí prvních čtyř míst a vybere vítěze dané třídy, který může získat příslušný titul (ten jedinci zajišťuje další postup a možnost získat později titul nejvyšší – více v kapitole 4.6 Tituly zadávané ve výstavním kruhu v rámci plemene)

Tento postup je uplatňován u všech výstavních tříd, psů i fen, po posouzení všech jedinců plemene soutěží vítězové jednotlivých tříd o nejvyšší tituly dle druhu výstavy, poté rozhodčí identicky postupuje u dalšího plemene. Vítězové každé rasy postupují do odpoledních soutěží (též závěrečných soutěží), kde soutěží o nejhezčího jedince výstavy (a další tituly) se zástupci ostatních přihlášených plemen (o tzv. závěrečkách bude podrobněji psáno v samostatné kapitole). Výběrem nejkrásnějšího psa dne výstava končí.

4.2.1 Pomocný personál kruhu

Pro hladký průběh výstavy má rozhodčí k dispozici tzv. pomocný personál kruhu (vedoucího kruhu, zapisovatele, popř. tlumočnicka), který vykonává zadané činnosti, aby se rozhodčí mohl plně věnovat posuzování. Pomocný personál kruhu nepotřebuje projít žádným kurzem nebo dosáhnout určitého stupně vzdělání, důležité je se alespoň na základní úrovni orientovat v oblasti výstavnictví. Personál je vybírán pořadatelem výstavy na základě podaných písemných přihlášek nebo jejich elektronických verzí.

4.2.1.1 Vedoucí kruhu

Úkolem vedoucího kruhu je zajišťovat správnou organizaci práce ve výstavním kruhu, tzn. dodržuje časový harmonogram výstavy, svolává vystavovatele jednotlivých výstavních tříd do kruhu (podle katalogových čísel), spolu se zapisovatelem obstarává veškerou administrativu; v neposlední řadě dbá na pořádek ve výstavním kruhu. Vedoucí kruhu je zároveň oprávněn plnit úlohu tlumočnicka.

4.2.1.2 Zapisovatel

Vypisuje posudek dle pokynů rozhodčího (rukou, na psacím stroji nebo počítači) a dbá na to, aby výstavní posudek souhlasil s katalogovým číslem posuzovaného psa, dále vyplňuje diplomy (do 31. 12. 2018 zapisovatelé také vyplňovali čekatelské kartičky). Jeho nejdůležitější úlohou je zajištění podpisu rozhodčího na všech zmíněných dokumentech³⁵.

4.2.1.3 Tlumočník

Na území České republiky není neobvyklé zvát na výstavy zahraniční rozhodčí, a tak jsou z důvodů odstranění případných jazykových bariér najímáni tlumočníci, kteří zprostředkovávají veškerou komunikaci mezi posuzovatelem a pomocným personálem, případně mezi posuzovatelem a vystavovatelem.

4.2.2 Vystavovatel

Vystavovatel, nazývaný též handler, je osoba provádějící přihlášeného psa průběhem celé výstavy, může se jednat o majitele zvířete, majitelova rodinného příslušníka nebo profihandlera – najatého profesionálního psovoda; neexistuje tedy žádné stanovené pravidlo, které majitele zavazuje k tzv. předvedení psa.

4.3 Druh výstavy

Kynologické organizace a chovatelské kluby pořádají během kalendářního roku mnoho výstav, které mají identický průběh, zároveň ale každá akce vykazuje určité specifické rysy závislé na druhu výstavy, ty jsou následující:

- a) světové
- b) evropské
- c) mezinárodní
- d) národní
- e) krajské
- f) oblastní
- g) klubové a speciální

---

³⁵ <http://www.cmku.cz/data/clanky/247-obecne-pokyny-pro-vedouci-kruhu-a-zapisovatele.pdf>

a) Světová výstava

Je mezinárodní výstava pořádaná pod záštitou FCI konaná jednou v kalendářním roce v některé členské zemi FCI. Země pořadatelství je určována Generálním ředitelstvím FCI a volí se na základě nabídek kandidatur a představených programů. Na této výstavě jsou zadávána čekatelství národního šampionátu (CAJC, CAC) a nejvyšší titul Světový vítěz³⁶.

Tato výstava není určena tzv. neuznaným plemenům (búrský buldok, český horský pes jakutská lajka...). V roce 2021 pořádá světovou výstavu Česká republika.

b) Evropská výstava

Jeden z nejvýznamnějších a nejprestižnějších druhů výstav, který se na území České republiky koná zcela ojediněle (v roce 2014 v Brně). Na této výstavě je možné kromě mezinárodních titulů také získat ocenění Evropský vítěz mladých a Evropský vítěz.

c) Mezinárodní výstava

Jedná se o prestižní výstavu určenou všem plemenům (včetně plemen tzv. neuznaných, která ale nemohou na rozdíl od jiných ras získat titul CACIB – mezinárodní titul). Na této výstavě se zadává čekatelství národního šampionátu (CAJC, CAC). Pořadatel (ČMKU) pravidelně organizuje několik mezinárodních výstav ročně, například v Brně, Českých Budějovicích, Praze nebo Litoměřicích.

d) Národní výstava

Výstava, na které je zadáváno čekatelství národního šampionátu (CAJC, CAC), celonárodní platnosti. V roce 2018 ČMKU pořádala dvanáct těchto výstav (Brno, Ostrava, Klatovy...)³⁷.

e) Krajská výstava

Jedná se o výstavu určenou plemenům uvedených v propozicích, na které se neudělují čekatelské tituly. Zpravidla jsou krajské výstavy pořádané kynologickými kluby (ZKO Doubravka, Plzeň; ZKO Karlovy Vary...).

f) Oblastní výstava

Oblastní výstava vykazuje rysy jako výstava krajská, liší se zadávanými tituly a oceněními, nejvyšší z nich je Oblastní vítěz, který se uděluje psům a fenám zvlášť.

³⁶ <https://athos-z-hajenska.webnode.cz/informace-o-vystavach/>

³⁷ <http://www.cmku.cz/cz/vystavy-137>

g) Klubová a speciální výstava

Je pořádána příslušným chovatelským klubem, posuzuje se tedy zpravidla jedno plemeno zastoupeno vyšším počtem jedinců, zřídka dvě a více plemen (u klubů, které sdružují několik ras, např. Welsh corgi a Kelpie klub CZ³⁸, který se zabývá chovem welsh corgi pembroke, welsh corgi cardigan a australská kelpie). Zadávané tituly a závěrečné soutěže se mohou od ostatních výstav lišit, na rozdíl od ostatních akcí se zde zadává titul Klubový vítěz pes, Klubový vítěz fena – u klubové výstavy, Vítěz speciální výstavy pes, Vítěz speciální výstavy fena – u výstav speciálních. Obě tyto akce jsou pro chovatelské kluby svou prestiží rovnocenné.

4.4 Výstavní třídy

V rámci jednoho plemene jsou jedinci přihlášení na výstavě rozděleni podle pohlaví (psi a feny se posuzují zvlášť, jako první vždy nastupují samci), věku, popřípadě dalších kritérií (viz níže), hovoříme tedy o tzv. výstavních třídách. V následujícím přehledu jsou jednotlivé třídy řazeny v pořadí, podle kterého za sebou nastupují na každé výstavě:

- a) třída štěňat
- b) třída dorostu
- c) třída mladých
- d) třída mezitřída
- e) třída otevřená
- f) třída pracovní
- g) třída vítězů/ šampionů
- h) třída čestná
- ch) třída veteránů

---

³⁸ <http://www.corgiklub.eu>

a) Třída štěňat

Třída štěňat je určena jedincům ve věku od čtyř měsíců do půl roku, vítěz této kategorie (který obdržel známku VN1) se může zúčastnit odpoledních soutěže o nejlepší štěně výstavy se zástupci dalších plemen, pokud tak pořadatel stanoví, nesoupeří ale v rámci svého plemene o tituly opravňující k získání čekatelství šampiona se psy či fenami ostatních tříd. Jinak je tomu na Slovensku, kde psi v tomto věku mohou usilovat o titul Slovenský šampion štěňat (v České republice takový titul neexistuje).

b) Třída dorostu

Do této kategorie jsou zařazeni jedinci ve věku šest až devět měsíců. Vítěz třídy dorostu (se známkou VN1) se může zúčastnit závěrečné soutěže, pokud je tak stanoveno, nesoutěží však o tituly čekatelství šampiona.

c) Třída mladých

Třída mladých je zastoupena jedinci ve věku od devíti měsíců do osmnácti měsíců. V této třídě může pes nebo fena poprvé obdržet známky výborná, velmi dobrá, dobrá nebo dostatečná a po dosažení tří vítězství (tzn. pokud třikrát získá známku výborná 1 a titul CAJC) na klubových, speciálních, národních, mezinárodních, evropských nebo světových výstavách se stává Juniorským šampionem krásy. Nejlepší mladý plemene pak na těchto výstavách soupeří o další tituly s ostatními jedinci téže rasy.

d) Třída mezitřída

Tato třída je zpřístupněna všem psům a fenám od patnácti měsíců věku do dvaceti čtyř měsíců. Jedinec posuzovaný v této třídě je oceňován známkami výborná, velmi dobrá, dobrá, dostatečná. Pes oceněný známkou V1 (výborná, první místo) může poprvé potenciálně získat ocenění CAC, a pes oceněný známkou V2 (výborná, druhé místo) může získat titul Res. CAC (Čekatel rezervního šampiona krásy). Více v kapitole 4.6 Tituly zadávané ve výstavním kruhu v rámci plemene.

e) Třída otevřená

Třída otevřená je zpřístupněná všem psům a fenám od patnácti měsíců věku do osmi let. Známky a tituly jsou identické jako u třídy mezitřída.

f) Třída pracovní

Tato třída je přístupná psům a fenám od patnácti měsíců věku, na mezinárodních výstavách je přístupná pouze pro plemena uvedená v seznamu plemen, která musí pro získání titulu Mezinárodní šampion krásy složit předepsanou zkoušku z výkonu. Známky a tituly jsou identické jako u předchozích dvou tříd.

g) Třída vítězů/šampionů

Třída vítězů je zpřístupněna psům a fenám od patnácti měsíců věku na výstavách oblastních, krajských, národních, klubových a speciálních, jimž byl udělen titul Mezinárodní šampion, Národní šampion některé členské země FCI, Národní vítěz, Klubový vítěz nebo Vítěz speciální výstavy.

Třída šampionů se otevírá pouze na mezinárodních výstavách, je přístupná psům a fenám od patnácti měsíců věku, kteří získali titul Mezinárodní šampion krásy nebo obdrželi šampionát některé z členských zemí FCI.

h) Třída čestná

Přístupná od patnácti měsíců pro psy s uznaným mezinárodním či národním titulem šampiona či titulem Klubový vítěz, Národní vítěz nebo Vítěz speciální výstavy. Při posuzování se zadává pouze známka a pořadí, vítěz této třídy se nemůže zúčastnit soutěží o další tituly v rámci svého plemene, je mu však zpřístupněna přehlídka vítězů třídy čestné v odpoledních soutěžích, ve které soupeří se zástupci dalších plemen (více v kapitole 4.7 Závěrečné soutěže).

ch) Třída veteránů

Třída veteránů je přístupná všem psům a fenám od osmi let věku, známky jsou identické s předchozími třídami, odlišné jsou ale udělované tituly, více o nich v kapitole 4.6 Tituly zadávané ve výstavním kruhu v rámci plemene.

4.5 Známky a pořadí

Ocenění psa na výstavách se provádí udílením známek, ve třídě štěňat a třídě dorostu jsou to známky velmi nadějná (VN), určená jedincům výjimečných kvalit exteriéru odpovídajících předepsanému standardu, s předpokladem dobrého vývoje, a nadějná (N), u psů a fen s drobnými nedostatky, odchylkami od standardu; ve třídě mladých, mezitřídě, otevřené, pracovní, vítězů/šampionů, čestné a veteránů se zadávají známky výborná (V), velmi dobrá (VD), dobrá (D) a dostatečná. V těchto třídách se také stanovuje pořadí čtyř psů oceněných známkou výborná či velmi dobrá.

Klasifikace musí odpovídat definicím, které stanovuje Výstavní řád ČMKU³⁹:

---

39 <https://www.cmku.cz/data/dokumenty/1860-vystavni-rad-platny-od-1.1.2020.pdf>

a) Výborná

Tato známka smí být přiznána jen takovému jedinci, který se velmi přibližuje ideálu, jak ho popisuje standard a je předveden ve výborné kondici. Jeho povaha musí být harmonická a vyrovnaná. Typem musí pes odpovídat své třídě a musí mít prvotřídní postoj psa. Převaha jeho kvalit musí vyvážit jeho drobné nedostatky. Musí vykazovat typické vlastnosti svého plemene.

b) Velmi dobrá

Tato známka se přiznává takovému jedinci, který má typické vlastnosti svého plemene, vyvážené proporce a je v dobré kondici. Prominou se mu drobné vady, nikoli však vady morfologické. Toto ocenění může být uděleno jen prvotřídnímu jedinci.

c) Dobrá

Toto ocenění se uděluje jedinci, který sice vykazuje znaky svého plemene, ale má viditelné hrubší vady. Dobré znaky by měly převážit chyby, takže pes může být považován za dobrého představitele plemene.

d) Dostatečná

Toto hodnocení obdrží jedinec, který sice vykazuje znaky svého plemene, ale jehož tělesnému vzhledu chybí do ideálu velmi mnoho, nevykazuje obecně přijímané charakteristické znaky nebo jehož fyzická kondice není dostačující.

Pes může také být z posuzování vyloučen. Diskvalifikaci je rozhodčí povinen provést v případě, kdy posuzovaný jedinec vzhledem neodpovídá předepsanému standardu, chová se agresivně k lidem či ostatním psům nebo jsou patrné jakékoliv anatomické a morfologické abnormality (např. nevyvinutá a nesestouplá varlata u samců, anomálie čelisti, barva a/nebo struktura srsti neodpovídající standardu plemene). Důvod vyloučení psa z posuzování musí být vždy uveden ve výstavním posudku.

Psi, kterým nemohla být udělena ani jedna z výše uvedených známek, ani nebyli diskvalifikováni, opouštějí kruh s hodnocením „nemůže být posouzen“. To je zadáno jedincům, kteří se nepohybují plynule, v pohybu skáčou, případně se snaží svého vystavovatel odvést z kruhu, v postoji rozhodčímu uhýbají a kladou odpor při prohlídce chrupu. Takové hodnocení může být posuzovatelem uděleno i v případě, kdy rozhodčí pojmá podezření, že u psa došlo k nedovolenému chirurgickému zákroku, který byl proveden z jiných než zdravotních důvodů (např. operace, jejímž cílem je upravit postavení a nasazení ucha či nesení ocasu pro dosažení atraktivnějšího vzhledu). Důvod udělení hodnocení musí být uveden ve výstavním posudku.

4.6 Tituly zadávané ve výstavním kruhu v rámci plemene

Výstavní titul je prestižní ocenění, kterého dosáhnou nejlépe hodnocení jedinci výstavy. Jeho získání však není nárokové, rozhodčí jej zadává pouze jedincům výjimečných kvalit. Některé tituly se udělují během dopoledního posuzování jednotlivých plemen, jiné v rámci odpoledních (též závěrečných) soutěží. Liší se také dle druhu výstavy.

Tato kapitola podává stručný přehled titulů zadávaných ve výstavním kruhu v rámci jednoho plemene:

a) Vítěz třídy (VT)

Může být udělen jedincům, kteří ve třídě mladých, mezitřídě, otevřené, pracovní, vítězů nebo veteránů získali ocenění V1. Tento titul se zadává na oblastních a krajských výstavách.

b) Oblastní (OV) a krajský vítěz (KV)

„Může být udělen nejlepšímu psovi a nejlepší feně z konkurence Vítězů tříd z mezitřídy, třídy otevřené, pracovní, vítězů.“⁴⁰

40http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiK4fiU4KTgAhXLDuwKHVyMAawQFjAAegQICRAC&url=http%3A%2F%2Fwww.cmku.cz%2Fdata%2Fdokumenty%2F1357_vystavni_rad_platny_od_1.3.2016.doc&usg=AOvVaw0ZjT0k5idze9f_2nEmvrYs,s.5

c) Klubový vítěz (KV)

Podmínky pro udělení titulu Klubový vítěz, který se zadává na klubové výstavě, jsou plně v kompetenci chovatelského klubu, zpravidla je získání tohoto titulu vázáno na členství v klubu. Nečlen tedy titul Klubový vítěz získat nemůže.

d) Vítěz speciální výstavy

Tento titul mohou získat nejlepší pes a nejlepší fena speciální výstavy z konkurence jedinců, kteří získali ocenění V1 CAC ve třídě mezitřídě, otevřené, pracovní a vítězů.

e) Národní vítěz (NV)

Může být zadán nejlepšímu psovi a nejlepší feně plemene v rámci národní výstavy v konkurenci jedinců s oceněním V1 CAC ve třídě mezitřídě, otevřené, pracovní a vítězů.

f) Nejlepší mladý plemene – Best of Junior (BOJ)

O titul Nejlepší mladý plemene soupeří nejlepší mladý pes a nejlepší fena, kterým bylo v konkurenci třídy mladých zadáno ocenění V1 CAJC (Čekatelství juniorského šampiona). Titul je zadáván na výstavách národních, klubových, speciálních, mezinárodních, evropských a světových. Držitel titulu BOJ dále postupuje do závěrečných soutěží.

g) Nejlepší veterán plemene – Best of Veteran (BOV)

O titul Nejlepší veterán plemene soupeří nejlepší pes a nejlepší fena ze třídy veteránů, těmto jedincům bylo zadáno ocenění V1. Titul může být zadán pouze na výstavě, kde se zadává čekatelství šampiona – CAC (tzn. výstavy národní, klubové, speciální, mezinárodní, evropské a světové). Držitel titulu BOV dále postupuje do závěrečných soutěží.

h) Vítěz plemene – Best of Breed (BOB)

Do soutěže o titul Vítěz plemene nastupují nejlepší mladý pes (s oceněním CAJC), nejlepší mladá fena (CAJC), nejlepší veterán pes (V1 ve třídě veteránů), nejlepší veterán fena (V1 ve třídě veteránů), nejlepší dospělý pes (oceněný tituly NV/ CACIB /Klubový vítěz nebo Vítěz speciální výstavy) a nejlepší dospělá fena (oceněná tituly NV/ CACIB/ Klubový vítěz nebo Vítěz speciální výstavy). Titul může být udělen jen na výstavách se zadáváním čekatelství šampiona. Držitel titulu BOB dále postupuje do závěrečných soutěží.

ch) Nejlepší z opačného pohlaví – Best of Opposite Sex (BOS)

Do soutěže nastupují nejlepší mladý pes (CAJC) nebo fena (CAJC), nejlepší veterán pes (V1 ze třídy veteránů) nebo nejlepší veterán fena (V1 ze třídy veteránů) a nejlepší dospělý pes (NV/ CACIB /Klubový vítěz nebo Vítěz speciální výstavy) nebo nejlepší dospělá fena (NV/ CACIB /Klubový vítěz nebo Vítěz speciální výstavy). Titul BOS je udělen jedinci opačného pohlaví, než je držitel titulu BOB.

4.6.1 Čekatelství

Některé tituly udělované během posuzování jednotlivých plemen podmiňují pozdější dosažení šampionátů, titul Čekatelství šampionátu mladých (CAJC) umožňuje získat titul Národní juniorský šampion krásy, Čekatelství šampionátu ČR (CAC) je zadáváno pro získání titulu Český šampion krásy, obdržení Čekatelství výstavního šampionátu ČMKU (CAC ČMKU) je nezbytnou podmínkou pro udělení šampionátu Výstavní šampion ČMKU. Ocenění CACIB je spato s titulem Mezinárodní šampion krásy FCI, mohou jej obdržet pouze jedinci FCI skupin I – X. Výstavní řády jednotlivých chovatelských klubů stanovují pravidla pro přiznání šampionátu Klubový šampion.

4.6.2 Šampionáty

a) Český junior šampion

Titul Český junior šampion se uděluje psům a fenám ve třídě mladých na výstavách mezinárodních, národních, speciálních a klubových, je podmíněn trojím získáním čekatelství CAJC, případně získáním dvou čekatelství CAJC a jednoho čekatelství CAC. Čekatelství musejí být zadána minimálně od dvou rozhodčích. CAJC může být zadán pouze jedinci výjimečných exteriérových kvalit, který na výstavě získal známku V1.

b) Český šampion krásy

Udělení tohoto ocenění je podmíněno získáním čtyř čekatelství CAC (případně trojím získáním CAC a jedním oceněním Res. CAC, které se zadává jedinci se známkou V2; Res. CAC může být použit pouze v případě, že pes/fena se známkou V1 CAC již titul Český šampion krásy přiznaný má); minimálně dvě musejí být zadána na mezinárodní výstavě, ostatní mohou být udělena na výstavách národních, klubových nebo speciálních. Takto platí u plemen neuznaných a řady plemen FCI skupiny I. – X. U plemen, která mají získání mezinárodního titulu podmíněno složením zkoušky z výkonu, se podmínky liší.

Taková plemena podmínky splní: „Úspěšným absolvováním takové zkoušky z výkonu, která opravňuje pro zařazení do třídy pracovní a dvojitým získáním čekatelství CAC, z toho nejméně 1x na mezinárodní výstavě psů. Další čekatelství může být získáno na některé z těchto výstav - národní, speciální, nebo klubové výstavě. Absolvování zkoušky musí být doloženo certifikátem předepsaným pro třídu pracovní. Chovatelské kluby jsou oprávněny přispět počty požadovaných čekatelství pro přiznání titulu Šampion ČR.“⁴¹ V případě, že pes nemá složenou požadovanou zkoušku z výkonu, je získání šampionátu podmíněno získáním

---

⁴¹ Řád pro udělování titulu "ČESKÝ ŠAMPION"

6x CAC, z toho minimálně 3x na mezinárodní výstavě, 1x na výstavě klubové. Ostatní čekatelství mohou být zadána na výstavách mezinárodních, národních, klubových nebo speciálních. Výběr z těchto dvou variant závisí na volbě majitele psa.

Čekatelství CAC opravňující jedince k získání titulu musejí být zadána minimálně od dvou rozhodčích ve dvou výstavních sezónách.

c) Český grandšampion

Titul může být přiznán pouze jedinci, který je držitelem titulu Český šampion krásy, jeho získání podmiňují tři čekatelství CAC přiznaná ve třídě vítězů/ šampionů na výstavách mezinárodních, národních, klubových a speciálních, pes musí alespoň jedno čekatelství získat na mezinárodní výstavě. Čekatelství CAC musí být zadáno minimálně dvěma rozhodčími.

d) Český veterán šampion

Titul může být přiznán psům a fenám ve věku od osmi let věku, kteří ve třídě veteránů, minimálně od dvou rozhodčích, třikrát získají ocenění V1, minimálně jedenkrát na mezinárodní výstavě.

e) Výstavní šampion ČMKU

Tento titul je zadáván psům a fenám všech FCI skupin, včetně plemen neuznaných, na národních a mezinárodních výstavách konaných pod záštitou ČMKU. Ocenění CAC ČMKU může získat pouze pes nebo fena s titulem Národní vítěz (na národní výstavě) a CACIB (na mezinárodní výstavě), u ras, která nemohou na mezinárodní výstavě získat ocenění CACIB (tj. neuznaná plemena a plemena prozatímne uznaná), pro přiznání Výstavního šampiona ČMKU uplatní titul BOB nebo BOS. Udělení titulu je podmíněno získáním čtyř čekatelství CAC ČMKU ve dvou výstavních sezónách minimálně od dvou rozhodčích, z toho nejméně dvě čekatelství musejí být získána na mezinárodní výstavě.

f) Mezinárodní šampion krásy

Mezinárodní šampion krásy je podmíněn přiznáním čtyř ocenění CACIB ve dvou výstavních sezónách, od tří rozhodčích, ve třech různých zemích. Plemena, která se podrobují zkouškám z výkonu, musí vedle úspěšného složení zkoušky obdržet dvě ocenění CACIB ve dvou různých zemích od dvou rozhodčích.

4.7 Závěrečné soutěže

Závěrečné soutěže jsou určeny vítězům jednotlivých plemen, kteří soutěží o tituly udělující se v odpoledních hodinách nejlepším jedincům příslušné soutěže nebo FCI skupiny. Nejvyšším možným titulem, který se na výstavách zadává, je Vítěz výstavy (Best in Show – BIS).

Některé soutěže jsou povinné, musí tedy být zastoupeny na všech národních a mezinárodních výstavách. Jedná se o tyto soutěže:

- a) Vítěz skupiny FCI (BIG)
- b) Juniorský vítěz skupiny FCI (JBIG)
- c) Vítěz dne (BOD)
- d) Juniorský vítěz dne (JBOD)
- e) Vítěz výstavy (BIS)
- f) Juniorský vítěz výstavy (JBIS)
- g) Velká národní cena (BONB)
- h) Nejlepší pár psů
- ch) Nejlepší chovatelská skupina
- i) Mladý vystavovatel (Juniorhandling).

4.7.1 FCI skupiny

„Dle FCI se plemena psů dělí celkem do jedenácti skupin. Na přiřazení do konkrétní skupiny má vliv dlouho vytvářející se domestikace, která měla za následek, že se psi od sebe liší dle velikosti, vzhledu a také povahovými a pracovními vlastnostmi. A to je pomohlo i rozdělit.“⁴²

- I. plemena ovčácká, pastevecká a honácká
- II. pinčové, knírači, plemena molossoidní a švýcarští salašnickí psi
- III. teriéři
- IV. jezevčáci

---

42 https://www.ecanis.cz/clanky/co-jsou-to-fci-skupiny-_850.html

V. špicové a tzv. primitivní plemena

VI. honiči a barváři

VII. ohaři

VIII. slídiči, retrieveri a vodní psi

IX. plemena společenská

X. chrti

XI. FCI neuznaná plemena

FCI skupiny sdružují plemena podobného vzhledu, povahových rysů a pracovního využití, psi patřící do I. FCI skupiny (která je zastoupena padesáti čtyřmi plemeny) jsou charakterizováni jako věrní, odolní, snadno cvičitelní a jako dobří hlídači, jsou to psi převážně středně velcí a velcí hodící se k všestrannému výcviku. FCI skupina II., zastoupena šedesáti třemi rasami, zastřešuje rozličná plemena různých velikostních rázů, vlastností i barev a zahrnuje tři podkategorie: pinče a knírače, plemena molossoidní – do této sekce patří dogy a mastifové – a švýcarské salašnické psy. Plemena II. FCI skupiny byla vyšlechtěna pro chytání malých hlodavců na farmách, ale byla využívána i pro boj již od středověku. Někteří teriéři se stále využívají k jejich původnímu účelu, k lovu krys a jiných škůdců a k norování, jsou ale také oblíbenými rodinnými společníky. FCI skupina III. čítá třicet čtyři plemen, z nichž dvacet tři pochází z Velké Británie. Jedná se o psy různého vzhledu a velikosti, existují čtyři podseky: velcí a střední teriéři, malí teriéři, teriéři typu bull, toy teriéři. FCI skupina IV. – jezevčáci je nejméně početnou skupinou, spadají pod ni psi tří velikostních rázů: standard, králíci, trpasličí a tři typů osrstění: krátkosrstý, drsnosrstý, hladkosrstý. Jezevčáci mají široké uplatnění v oblasti pracovní kynologie a myslivosti.⁴³ Plemena zastoupena v FCI V. se vyznačují charakteristickým vzhledem: malýma špičatýma ušima a ocasem přetočeným nad úroveň hřbetu. Jsou všestranně nadaní pro různé psí sporty i práci, využívají se jako skvělí hlídači a také jako rodinní společníci. Skupina špicové a tzv. primitivní (též původní) plemena je zastoupena padesáti dvěma rozličnými rasami. V FCI skupině VI. je zastoupeno sedmdesát dva plemen, jsou to psi s vynikajícím čichem vyšlechtěni k pronásledování zvěře (zejména honiči) a vyhledávání raněné zvěře v terénu (barváři), dělí se do tří velkých skupin: honiči (např.: bígl), barváři (např.: hannoverský barvář) a příbuzná plemena (např.: dalmatin). FCI skupina VII. – ohaři čítá třicet osm různých plemen, která se dělí na sekce kontinentální ohaři (výmarský ohař, maďarský ohař...) a britští a irští ohaři (pointer, anglický setr...). Ohaři jsou psi

---

43 https://www.ecanis.cz/clanky/co-jsou-to-fci-skupiny-_850.html

vyšlechtění ke stopování zvěři. Dvacet dva plemen je zastoupeno v FCI skupině VIII., jedná se o psy všestranně využitelné. Slídiči a vodní psi nacházejí uplatnění zejména v myslivosti. retrieveri se vedle lovu využívají jako oddaní vodící a asistenční psi. FCI skupina IX. je zastoupena plemeny malého vzrůstu rozličného vzhledu, jsou dobrými aportéry, srst mají hladkou nebo hrubou. která jsou využívána jako rodinní společníci, některá jsou vhodná i pro alergiky (čínský chocholatý pes). Do této skupiny spadá padesát jedna plemen. Poslední skupinou uznanou FCI je skupina X. – chrti, ta je zastoupena třinácti plemeny. Jsou to psi různé velikosti, rozličné struktury srsti, schopni dosáhnout mimořádné rychlosti, která se využívala při štvání zvěře; v současné době má tato vlastnost uplatnění během psích závodů, chrti jsou také skvělými rodinnými společníky.

4.7.1.1 FCI neuznaná plemena

Tato skupina je zastoupena psími rasami, které zatím nebyly oficiálně uznány Mezinárodní kynologickou federací a nebyly zařazeny do žádné ze skupin I. – X. z různých důvodů, mohou to být tyto: „...nedostatečný stupeň prošlechtěnosti, neustálenost, nevyhraněnost, velká podoba s jinými, už uznanými, plemeny atd. Někdy země původu nechce být začleněna do FCI a podřizovat se jejím pravidlům, což je příklad mnoha amerických plemen (např. americký buldok). Často se také jedná o varianty již uznaných plemen (např. vícebarevný pudl, dlouhosrstý vipet.“⁴⁴ Mezi dvaceti neuznanými plemeny jsou zastoupené i dvě české rasy: český horský pes a český strakatý pes (dříve Horákův laboratorní pes).

4.7.2 Povinné soutěže

a) Vítěz skupiny FCI (BIG)

Do této soutěže nastupují všichni vítězové plemen s titulem BOB příslušné FCI skupiny. Neuznaná plemena soutěží ve vlastní kategorii, jejíž vítěz se na mezinárodní výstavě, na rozdíl od národní výstavy, nemůže zúčastnit soutěže o titul BOD a BIS.

b) Juniorský vítěz skupiny FCI (JBIG)

Do soutěže nastupují všichni juniorští vítězové plemen, tedy držitelé titulu BOJ. Na národních a mezinárodních výstavách pořádaných v ČR nejlepší mladý pes nebo nejlepší mladá fena plemene nastupuje do soutěže v rámci FCI skupiny, ke které náleží. Z každé FCI skupiny postupuje vítěz na národní a mezinárodní výstavě do soutěží JBOD a JBIS.

---

⁴⁴ <https://www.mu-j-pes.cz/plemena/fci-neuznana-plemena-952.html>

c) Vítěz dne (BOD)

Do soutěže nastupují všichni vítězové FCI skupin jednotlivých dnů vícedenních výstav. Na mezinárodní výstavě do soutěže nenastupuje vítěz skupiny FCI neuznaných plemen.

d) Juniorský vítěz dne (JBOD)

Do soutěže nastupují všichni juniorští vítězové FCI skupin jednotlivých dnů vícedenních výstav. Na mezinárodní výstavě do soutěže nenastupuje juniorský vítěz neuznaných plemen.

e) Vítěz výstavy (BIS)

Do této soutěže nastupují vítězové všech FCI skupin u jednodenních výstav nebo Vítězové dne (kterým byl přiznán titul BOD) u výstav vícedenních. Na mezinárodní výstavě se této soutěže neúčastní vítěz skupiny FCI neuznaných.

f) Juniorský vítěz výstavy (JBIS)

O titul JBIS soupeří vítězové jednotlivých FCI skupin u jednodenních výstav nebo vítězové jednotlivých dnů v případě vícedenních výstav. Juniorský vítěz do této soutěže nenastupuje na mezinárodní výstavě.

g) Nejlepší pár psů

Do soutěže nastupují pes a fena téhož plemene, kteří jsou ve vlastnictví jednoho majitele. Soutěž je zpřístupněna plemenům všech FCI skupin, včetně plemen neuznaných.

h) Nejlepší chovatelská skupina

Do soutěže může chovatel přihlásit tři až pět jedinců jednoho plemene z jeho chovu, kteří pocházejí z různých spojení (minimálně od dvou otců nebo matek) a byli na výstavě daný den posouzeni. Tito jedinci však nemusejí být ve vlastnictví chovatele. Soutěž je určena psům všech FCI skupin, včetně plemen neuznaných.

i) Mladý vystavovatel (Juniorhandling)

Soutěž Juniorhandling je určena dětem, které soutěží ve dvou kategoriích podle věku, první kategorie se účastní děti ve věku devět až třináct let, druhá kategorie je určena dětem ve věku třináct až sedmáct let. Posuzuje se předvedení psa, nikoliv jeho exteriérové kvality. V daný výstavní den může mladý vystavovatel vystavovat pouze jednoho psa, který nemusí být na výstavě posouzen.

4.7.3 Nepovinné soutěže

O zařazení dalších soutěží do programu závěrečných soutěží rozhoduje pořadatel výstavy, mezi tyto nepovinné soutěže patří následující:

- I. Dítě a pes
- II. Senior handling
- III. Soutěž o nejlepší štěně
- IV. Soutěž o nejlepšího dorostence
- V. Soutěž o nejlepšího veterána
- VI. Přehlídka čestných tříd

I. Dítě a pes

Tato soutěž je určena pro děti starší tří let a mladší devíti let, ostatní podmínky jsou stejné jako u soutěže Juniorhandling.

II. Senior handling

Soutěže Senior handling se účastní vystavovatelé starší sedmnácti let, podmínky soutěže jsou shodné s pravidly Juniorhandlingu.

III. Soutěž o nejlepší štěně

Do soutěže nastupují všichni psi a feny všech FCI skupin, včetně skupiny neuznaných, ocenění známkou VN1.

IV. Soutěž o nejlepšího dorostence

Do soutěže nastupují všichni psi a feny ze třídy dorostu ocenění známkou VN1, soupeří mezi sebou jedinci všech FCI skupin, včetně FCI skupiny neuznaných plemen.

V. Soutěž o nejlepšího veterána

Do soutěže nastupují psi a feny všech plemen s oceněním V1 BOV.

VI. Přehlídka čestných tříd

Do soutěže nastupují všichni jedinci ze třídy čestné ocenění známkou V1.

4.8 Pes roku

Ocenění a tituly získané na národních a mezinárodních výstavách se mohou zúročit na prestižní soutěži Pes roku, která je každoročně pořádána po výstavní sezóně. Je určena psům zapsaným v plemenné knize ČMKU a jejich majitelům s trvalým pobytem v České republice. Spočívá ve sčítání bodů, které pes během výstavní sezóny získal dosáhnutím výstavních úspěchů na show v České republice. Titul Pes roku získá jedinec, který během sezóny obdržel nejvíce bodů. Vedle této soutěže existují i její variety pro nejúspěšnějšího mladého psa/mladou fenu – Junior roku, a pro veterány – Veterán roku. Tato soutěž je určena všem plemenům FCI skupin I. – X., včetně plemen neuznaných FCI.

4.9 Šampion šampionů

Šampion šampionů je nejprestižnější soutěž uzavírající výstavní sezonu uplynulého roku, je určena psům a fenám s titulem Český junior šampion, Český šampion, Český veterán šampion, Šampion ČMKU, Mezinárodní šampion krásy nebo Mezinárodní výstavní šampion. Soutěž je otevřena pro všechny jedince zapsané v plemenných knihách uznaných FCI.

Soutěž probíhá ve třech kolech, první z nich probíhá v rámci skupiny FCI nebo skupiny FCI neuznaných. „Soutěží psi i feny, rozhodčí vybere dle předem určeného počtu 8, 16, 32 atd. nejlepších jedinců ve skupině a to bez ohledu na pohlaví nebo příslušnost k plemeni.“⁴⁶ Ve druhém kole, které stále probíhá v rámci příslušných FCI skupin/FCI neuznaných „...si vystavovatelé v I. kole vybraných psů vylosují čísla a dále budou soutěžit vylosované dvojice vyřazovacím systémem. Stanovuje se pořadí prvních tří jedinců ve skupině, vítězové skupin FCI postupují do finále.“⁴⁷ Ve třetím, finálovém kole o titul soupeří vítězové jednotlivých FCI skupin (nikoliv však vítěz skupiny FCI neuznaných plemen, tomu není toto kolo zpřístupněno), rozhodčí individuálně stanoví jejich pořadí a vyhláší tři nejúspěšnější jedince s nejnižším součtem pořadí. Titul šampion šampionů získá jedinec, který se umístil na prvním místě.

---

46 http://www.cmku.cz/data/sampion_sampionu/9-11-2018_propozice.pdf

47 tamtéž

Praktická část

5 JAZYKOVÁ CHARAKTERISTIKA ZÍSKANÝCH SLANGISMŮ

Uživatelé slangu oblasti výstav psů používají převážně jednoslovná pojmenování, která naplňují jazykovou ekonomii, víceslovná pojmenování se vyskytují ojediněle, realizují se jako slovesné vazby či výrazy spadající do kategorie popisu anatomie psa. Synonymie je zastoupena v šedesáti čtyřech případech, nejdelší synonymickou řadu lze prokázat u výrazu *senioři*, která disponuje čtyřmi synonymními slovy: *staříčci*, *vegetariáni*, *veteráni*, *veti*. Následující část popisuje jazykovou charakteristiku získaných slangových pojmenování.

5.1 Sémantické hledisko

Dotazníkové šetření, které sloužilo jako prostředek pro sběr dat, bylo pro snazší orientaci rozděleno do patnácti kategorií, čtrnáct z nich označuje konkrétní oblasti výstavnictví, patnáctá nazvaná *ostatní* zahrnuje pojmenování dokladů psa, dokumentů potřebných pro průběh výstavy, názvy onemocnění nebo figury využívané v soutěži juniorhandling. Významové kategorie dotazníkového šetření, které budou v této kapitole důkladněji popsány, jsou následující:

- status/druh výstavy
- známky
- tituly
- šampionáty
- soutěže
- rozhodčí
- ostatní personál, vystavovatelé
- výstavní vodítka, pomůcky
- výstavní třídy
- FCI skupiny
- plemena
- barvy srsti
- anatomie psa
- místa/prostory výstavišť
- figury juniorhandlingu, dokumenty (ostatní)

a) Druh výstavy

Tato kategorie zahrnuje dvacet šest příkladů slangových pojmenování, která pojmenovávají veškeré druhy výstav (*emvépé* = mezinárodní výstava, *klubovka* = klubová výstava, *specka* = speciální výstava...), označují místo konání (*litky* = MVP Litoměřice, *olobrno* = Hanácká národní výstava psů v Brně) některé výrazy ve svém názvu nastiňují možnost získat ocenění CAC, případně CACIB (*cacibovka* = mezinárodní výstava, *cacovka* = klubová výstava).

b) Znamky

Druhá kategorie je zastoupena čtrnácti slangismy, které jsou významově specifická, příklady této skupiny jsou například tyto výrazy: *bedna* = výborná 1, 2, 3, 4; *enka* = známka nadějná, *věčko* = známka výborná.

c) Tituly

Třetí kategorie dotazníkového šetření zahrnuje dvacet tři pojmenování označující tituly, které je možné získat na všech druzích výstav (*big* = nejlepší jedinec FCI skupiny (BIG) , *ové* = oblastní vítěz, *krajanek* = krajský vítěz...).

d) Šampionáty

Jedna z nejméně početných skupin zahrnuje několik slangových pojmenování označující šampionáty, které může pes na výstavách získat (*géchá* = Grandšampion krásy, *jéchá* = Juniorský šampion, *šampík* = Český šampion krásy), často se zde objevují synonyma (*multi/mutišampion/mulťák* = pes se šampionáty více zemí).

e) Soutěže

Tato kategorie opět zahrnuje jen několik výrazů, jedná se o pojmy, se kterými se můžeme setkat v odpoledních/závěrečných soutěžích (*čestná* = závěrečná soutěž jedinců ve třídě čestné, *děcka* = soutěž juniorhandlingu, *chovky* = soutěž o nejlepší chovatelskou stanici), jeden ze slangismů pojmenovává samotné závěrečné soutěže (*zavěrečky* = závěrečné/odpolední soutěže).

f) Rozhodčí

Šestnáct slangismů označuje rozhodčí exteriéru podle jejich zaměření či preferencí (*hlavař* = rozhodčí, který posuzuje psa podle jeho hlavy; *pohybař* = rozhodčí, který při posuzování klade důraz na pohyb; *uši* = rozhodčí, který u border kolií věnuje pozornost nasazení a nesení uší), hodnotí jejich přísnost (*kat, orlí oko* = rozhodčí, který výborně zná posuzované plemeno; *véděčkář* = rozhodčí, který zadává převážně známku velmi dobrý) nebo pojmenovává konkrétní osoby (*Dana Nervová*).

g) Ostatní personál, vystavovatelé

Dvanáct slangismů zahrnuté v sedmé kategorii pojmenovává pomocný personál kruhu (*pracant* = pomocný personál kruhu, *vedoucí* = vedoucí kruhu) a hlavně samotné vystavovatele, kteří jsou hodnoceni dle jejich schopností, zkušeností (*blondýna* = označení světlolvasé vystavovatelky, která neumí psa dobře předvést; *lesní včela* = nepozorný vystavovatel, který není schopen být připravený u výstavního kruhu včas), chování a jednání (*česač* = majitel plemene s dlouhou srstí, která vyžaduje před vstupem do kruhu výraznou péči; *prudič* = majitel plemene vyžadujících značnou péči/s velkým nárokem na prostor apod.) či vyjadřují postoj uživatelů k ostatním vystavovatelům (*konkurence* = ostatní vystavovatelé, kteří jsou přihlášení do stejné třídy/soutěže jako váš pes; *rusák* = vystavovatel z Ruska, případně Ukrajiny, který ostatní předčí dokonalým předvedením psa).

h) Výstavní vodítka, pomůcky

Osmá kategorie je bohatá na synonymické řady (*had'ák/hádek/ hadí obojek/ žiletka* = hladký stahovací obojek, *klips/klipsa/ krokodýlek/ špendlík* = spínací špendlík s klipsem sloužící k připnutí výstavního čísla na oděv vystavovatele), obsahuje názvy různých typů výstavních vodítek a obojků (*předváděčka* = výstavní vodítko a obojek v jednom, *stahovák* = stahovací obojek), názvy pomůcek sloužících k úpravě vzhledu psa (*finišák* = kartáč s kovovými hroty, používá se pro rychlé upravení srsti před vstupem do výstavního kruhu/ k posledním úpravám srsti během kartáčování; *utřislin* = hadřík/bryndák sloužící k utírání psích slin; *vyvazovák* = vyvazovací stůl sloužící k úpravě vzhledu psa) nebo předmětů užívaných vystavovatelem (*kapsa* = pamlskovník, uzavíratelný látkový váček různé velikosti sloužící k uchování odměn pro psa; *klips* = spínací špendlík s klipsem sloužící k připnutí výstavního čísla na oděv vystavovatele; *rukávník* = kapsa opatřená páskem pro upevnění kolem paže, kterou vystavovatelé používají jako alternativu klipsu).

ch) Výstavní třídy

Skupina číslo devět obsahuje pojmenování výstavních tříd, do kterých jsou psi řazeni podle věku (*bejbiny* = třída štěňat, *dorostenci* = třída dorostu, *veteráni* = třída veteránů), získaných výstavních ocenění (*šampíci* = skupina šampionů) nebo certifikátů získaných složením zkoušky z pracovní kynologie (*pracanti* = třída pracovní).

i) FCI skupiny

Jednoznačně definovaná kategorie dotazníkového šetření zahrnuje různorodé pojmy, které jsou motivovány nejčastěji označením skupiny podle přiřazeného čísla (*jednička* = FCI skupina I *dvojka* = FCI skupina II, *trojka* = FCI skupina III...), názvem jednotlivých skupin (*jezevčouni* = FCI skupina IV, *molosi* = FCI skupina II, *ovčáci* = FCI skupina I), typickým chováním psů patřících do těchto kategorií (*raplíci* = FCI skupina IV, *útěkáři* = FCI skupina FCI skupina VI) nebo jejich vzhledem (*kost a kůže* = FCI skupina X).

j) Plemena

Nejpočetnější kategorie zkoumání dokládá celou řadu slangismů motivovaných jazykovou hravostí, nadsázkou a ironií (*bezmozek*, *chodítka*, *malina*, *pyraňa...*), hojně naplňuje potřebu jazykové ekonomie (*bocka*, *brioš*, *čétěčko*, *čévěčko*, *flet*, *frbul*, *soft*, *zoi...*).

k) Barvy srsti

Tato skupina zahrnuje slangismy označující běžné barvy srsti u psů nejrůznějších plemen (*běloba* = bílá barva srsti, *černoč* = černá barva srsti, *krémák* = krémová barva srsti...) i barvy či znaky specifické (*bétěčko* = zbarvení black and tan, *korunovaná princezna* = červená barva s bílým znakem na hlavě, *podkolenky* = zbarvení končetin, které se odlišuje od zbytku srsti...).

l) Anatomie psa

Skupina dotazníkového šetření zahrnuje výrazy popisující anatomii celého psího těla, od hlavy (*houba* = čenichová partie, *radary* = velké uši, *voči na babu* = o pohledu buldoka, kterému každé oko směřuje jinam), včetně chrupu (*nůžky* = nůžkový skus, *kleště* = klešťový skus, *šuplík* = předkus) po ocas (*prut* = ocas) a dále slangismy popisující a hodnotící pohyb

psa (*šlapat na paty* = o psovi, který podsazuje zadní běhy, *šmatláni* neharmonický pohyb, který způsobují úzké chody zadních končetin).

m) Místa/prostory výstavišť

Tato kategorie zahrnuje nejméně slangových výrazů, je zde ale bohatě zastoupena synonymie (*kruh/plac/ring* = vyznačený čtverec / obdélník určený k posuzování).

n) Figury juniorhandlingu, dokumenty (ostatní)

V dotazníkovém šetření byla tato skupina nazvána jako ‚ostatní‘, zahrnuje převážně názvy figur juniorhandlingu (*téčko* = fisura soutěže juniorhandlingu, kdy dítě se psem běží po dráze ve tvaru písmene T, *trojúhelník* = figura v soutěži juniorhandling, kdy dítě se psem běží po dráze tvaru trojúhelníku) a dokumentů (*očkovák* = očkovací průkaz, *pedigrýčko* = průkaz původu psa, *vstupák* = vstupní list), v menším zastoupení také výrazy označující nemoci (*psincák* = psincový kašel).

5.2 Slovnědruhá charakteristika

V celkovém počtu 437 výrazů bylo zastoupeno nejvíce substantiv, napříč všemi kategoriemi dotazníkového šetření, převážně v singuláru (*absencka* = absence psa na výstavě, *australák* = australský ovčák, *bezmozek* = jagdteriér, *blondýna* = označení vystavovatelky, která neumí psa příliš dobře předvést, *cacík* = titul čekatelství šampiona krásy, *frbul* = francouzský buldoček, *hnědka* = hnědé zbarvení srsti, *utřislín* = hadřík/bryndák sloužící k utírání slin psa, *věčko* = známka výborná, *zoi* = barzoi ...), zaznamenána byla rovněž substantiva v plurálu (*bejbiny* = třída štěňat, *božopsi* = FCI skupina VII, *jezevci/jezevčouni* = jezevčici, *neuznanci* = FCI skupina plemen neuznaných/FCI XI...), ve čtyřech případech jsou zastoupena substantiva pomnožná (*desky* = dokumenty v deskách, které v kruhu předává vedoucí vystavovateli, *kleště* = klešťový skus, kousací hrany obou linií řezáků na sebe doléhají, *litky* = MVP Litoměřice, *nůžky* = nůžkový skus, při sevřených čelistech řezáky dolní čelisti přiléhají svým vnějším okrajem k vnitřnímu okraji horní čelisti). Zanedbatelné není ani zastoupení nesklonných substantiv (*édées* = evropská výstava, *envépe* = mezinárodní výstava, *endées* = národní výstava, *envépe* = národní výstava, *géchá* = Český grandšampion krásy, *kávě* = Krajský vítěz, *kobu* = kontinentální buldok).

Výrazně zastoupena jsou také adjektiva, opět napříč všemi kategoriemi dotazníkového šetření (*bezsrťý* = americký bezrstý teriér, *disknutý* = diskvalifikace, *mladí* = třída mladých, *národní*

= národní výstava psů, *otevřená* = třída otevřená, *primitivní* = FCI skupina V, *přestavěný* = o psovi, jehož stavba kostry plně neodpovídá předepsanému standardu, *společenští* = FCI skupina IX, *vedoucí* = vedoucí kruhu, *zlatá* = zbarvení sable), méně často se objevují verba (*drbat se za uchem* = ocas přetočený směrem na ke hřbetu, *hlavně se neuražte* = rozhodčí, který během posuzování neřekne téměř nic, pouze se usmívá, následně zadá „špatnou“ známku, *šlapat na paty* = o psovi, který podsazuje zadní běhy).

5.3 Onomaziologické hledisko

Pořadí následujících podkapitol odpovídá řazení slovtvorných a neslovtvorných způsobů a postupů v teoretické části práce na stranách 15 - 20.

Odvozování

Odvozování je v práci doloženo v šedesáti devíti případech (*cacík* = titul čekatelství šampiona krásy CAC, *hlad'ák* = hladkosrstý jezevčík, *hrubák* = hrubosrstý jezevčík, *chodice* = fena chodského psa, *krajda* = krajská výstava, *nedostačka* = nedostatečný...), u některých získaných slangismů je patrné odvozování jako důsledek přejímání (*gold'ák* = zlatý retriever, *miminka* = třída štěnat, *mult'ák* = pes se šampionáty více zemí).

Zkracování

Zkracování lze doložit ve čtyřiceti dvou případech, jedná se převážně o slangismy označující plemena (*abéčko* = anglický buldok, *burbul* = búrský buldok, *čétéčko* = český teriér, *čévéčko* = československý vlčák, *frbul* = francouzský buldoček, *kákácháes* = kavalír king charles španěl, *kobu* = kontinentální buldok...), barvy (*bétéčko* = black and tan/černá s pálením, *čébéčko* = černobílá barva...), známky (*déčko* = dobrá, *enko* = nadějná, *véčko* = výborná, *védéčko* = velmi dobrá...), soutěže (*jébig* = nejlepší juniorský jedinec FCI skupiny, *jébis* = nejlepší juniorský jedinec výstavy, *jéhá* = soutěž juniorhandling...), tituly (*géchá* = Český grandšampion krásy, *jéchá* = Juniorský šampion krásy, *kávě* = Krajský vítěz, *ové* = Oblastní vítěz...) druhy výstav (*emvépé* = mezinárodní výstava psů, *envépé* = národní výstava psů, *idésko* = mezinárodní výstava psů...) a v neposlední řadě také označení zubů (*emko* = stoličky/moláry, *péčko* = zuby třenové/premoláry). Zkracování zde bývá zpravidla důsledek přejímání.

Mechanické krácení

Tento postup se prokázal jako jednoznačně nejproduktivnější; slangismy vzniklé mechanických krácením jsou zastoupeny téměř ve všech kategoriích dotazníkového šetření, nejvíce však ve skupině zahrnující názvy psích plemen (*apenzel* = appenzelský salšnický pes, *avrňák* = auvergneský ohař krátkosrstý, *baset* = basset hound, *belgán* = belgický ovčák, *bišon* = bišonek, *borderka* = border kolie, *bulík* = bulteriér, *čau* = chow-chow, *čechohorák* = český horský pes, *grej* = greyhound...), další početně zastoupenou kategorií je skupina obsahující slangismy, které pojmenovávají druhy výstav (*evropa* = evropská výstava, *klubovka* = klubová výstava, *kraj/krajská* = krajská výstava, *národka* = národní výstava, *oblastka* = oblastní výstava, *specka* = speciální výstava...).

Překrucování

Překrucování se ve slovní zásobě oblasti výstav psů uplatňuje méně než ostatní slovotvorné a neslovotvorné způsoby a postupy, hojně je zastoupeno v kategorii psích plemen (*dlouhán* = dlouhosrstý jezevčík, *gepard* = louisianský leopardí pes, *choditko* = štěně chodského psa, *jezevec* = jezevčík, *kňour* = knírač, *malina* = belgický ovčák malinois, *pomeranč* = pomeranian...), dále se objevuje v kategorii známek udělovaných na výstavách (*dokonalý* = známka dobrá, *velký debil* = známka velmi dobrá), u pojmenování označující FCI skupiny (*tupohlavci* = FCI skupina V. špicové a tzv. primitivní plemena), výstavní třídy (*staříčci* = třída veteránů, *žampíci* = třída šampionů), dokumenty (*techniček* = očkovací průkaz) a v menším měřítku také v ostatních skupinách.

Přenášení významu

Postupy metaforizace a metonymizace jsou v dotazníkovém šetření poměrně hojně zastoupeny, průzkum obsahuje sedmdesát tři slangových pojmenování vzniklých metaforickým přenášením významu (*černoch* = černá barva srsti, *čokoládka* = hnědá barva srsti, *dlouhý krok* = hodnocení délky kroku v chůzi/běhu, *drbat se za uchem* = ocas přetočený směrem ke hřbetu, *finišák* = kartáč s kovovými hroty, používá se pro rychlé upravení srsti před vstupem do výstavního kruhu/ k posledním úpravám srsti během kartáčování, *flekátka* = srst se skvrnami, *hadák* = hladký stahovací obojek, *kapr* = kapří hřbet, *kat* = rozhodčí, který výborně zná posuzované plemeno, *kleště* = klešťový skus, *kost a kůže* = FCI skupina X chrti, *košík* = náhubek, *liška* = welsh corgi pembroke, *naháč* = čínský chocholatý pes, *plesnivák* = zbarvení merle...), metonymické přenášení významu se objevuje v padesáti třech případech (*bavlník* = cotton de tuléar,

běhač = rozhodčí, který posuzuje zejména podle pohybu, vyžaduje, aby vystavovatel a pes uběhli např. deset koleček, *bezmozek* = jagdterier, *braky* obecně malý a střední honič, *česač* = majitel plemene s dlouhou srstí, která vyžaduje před vstupem do kruhu výraznou péči, *čtyřka* = FCI skupina IV jezevčáci, *hangár* = hala na výstavišti v Mladé Boleslavi, *hlavař* = rozhodčí, který posuzuje psa podle kvalit hlavy, *hlavně se neuražte* = rozhodčí, který během posuzování neřekne téměř nic, pouze se usmívá, následně zadá „špatnou“ známku, *hrudník* = rozhodčí, který věnuje zvláštní pozornost hrudníku a předhrudí psa/feny, *ježíšek* = rozhodčí, který zadává tituly a ocenění bez ohledu na exteriérové kvality psa, *konec vodítka* = rozhodčí, který vybírá vítěze podle vystavovatele (vybírá např. své známé, atraktivní ženy apod.), *kruh* = vyznačený čtverec / obdélník určený k posuzování, *ksichtař* = rozhodčí, který nechává vyhrávat své známé, bez ohledu na kvality psa; *lesní včela* = nepozorný vystavovatel, který není schopen být připravený u výstavního kruhu včas, *miniraplíci* = FCI skupina IX plemena společenská, *pohybař* = rozhodčí, u kterého je důležité hlavně správné předvedení psa a jeho pohyb, *rusák* = vystavovatel z Ruska, případně Ukrajiny, který ostatní předčí dokonalým předvedením psa, *upoutávač* = rozhodčí, který velmi nahlas diktuje posudek, aby upoutal pozornost diváků, *útěkáři* = FCI skupina VI honiči a barváři, *véděčkář* = rozhodčí, který zadává převážně známku velmi dobrý, *zubař* = rozhodčí, který pečlivě kontroluje chrup psa...). Oba dva postupy se vyskytují ve všech kategoriích dotazníkového šetření.

Víceslovná pojmenování

Nejméně zastoupenými slangismy jsou takové, které se realizují jako víceslovná pojmenování, dotazníkové šetření dokládá dvacet šest příkladů. Příklady jsou například výrazy *blahobytná výstavní kondice* = , *dlouhý krok* = hodnocení délky v kroku při chůzi nebo běhu, *drbat se za uchem* = ocas přetočený směrem na ke hřbetu, *hadí obojek* = hladký stahovací obojek, *hlavně se neuražte* = rozhodčí, který během posuzování neřekne téměř nic, pouze se usmívá, následně zadá „špatnou“ známku, *hlavní kruh* = prostor, ve kterém se konají závěrečné odpolední soutěže, *huba do vývrtky* = křivá čelist, *kapří hřbet* = vypouklý hřbet, *kočičí tlapka* = třetí karpální kost tlapek je u některých plemen (dobrman, akita...) kratší, zapříčiňuje chůzi podobnou kočičí, *konec vodítka* = konce vodítka m, rozhodčí, který vybírá vítěze podle vystavovatele (vybírá např. své známé, atraktivní ženy apod.), *korunovaná princezna* = červená barva s bílým znakem na hlavě, *krátký krok* = hodnocení délky kroku v chůzi/běhu, *lesní včela* = nepozorný vystavovatel, který není schopen být připravený u výstavního kruhu včas, *papírový pes* = pes s průkazem původu, *prošláplá tlapka*

= tlapa nedrží „pevný“ dojem, dochází k roztažení prstů v postoji , *šlapat na paty* = o psovi, který podsazuje zadní běhy , *voči na babu* = o pohledu buldoka, kterému každé oko směřuje jinam.

Přejímání slov

Přejímání slov patří k méně produktivním postupům, uplatňuje se pouze ve třiceti dvou případech, zejména v těchto kategoriích dotazníkového šetření: tituly (*big* = titul Nejlepší jedinec FCI skupiny/BIG, *bis* = titul Nejlepší jedinec výstavy/BIS...) a plemena (*bavlník* = cotton de tuléar, *bocka* = border kolie, *džek* = jack russell teriér, *motýlek* = papillon...). Slangismy vzniklé přejímáním také označují nejrůznější pomůcky užívané vystavovateli (*finišák* = kartáč s kovovými hroty, používá se pro rychlé upravení srsti před vstupem do výstavního kruhu/ k posledním úpravám srsti, *kenela* = přenosná ubikace...), antonii psa (*emko* = stoličky/moláry), výstavní třídy (*bejbiny* = třída štěnat , *oupn* = třída otevřená) a místa na výstavištích (*plac/ring* = vyznačený čtverec / obdélník určený k posuzování).

Přejímky jsou zde často kombinovány s dalšími postupy: zkracováním (*big* = titul Nejlepší jedinec FCI skupiny/BIG, *bis* = titul Nejlepší jedinec výstavy/BIS, *bod* = titul Nejlepší jedinec výstavního dne BOD...), metonymickým přenášením významu (*bavlník* = cotton de tuléar, *motýlek* = papillon...), mechanickým krácením (*džek* = jack russell teriér), metaforickým přenášením významu (*finišák* = kartáč s kovovými hroty, používá se pro rychlé upravení srsti před vstupem do výstavního kruhu/ k posledním úpravám srsti) nebo odvozováním (*bocka* = border kolie, *kenela* = přenosná ubikace...).

Mezi jazyky, které se ve slovní zásobě oblasti výstav psů uplatňují, patří angličtina (*bejbiny* = třída štěnat, *big* = titul Nejlepší jedinec FCI skupiny/BIG, *bocka* = border kolie...), francouzština (*bavlník* = cotton de tuléar, *motýlek* = papillon) a němčina (*plac/ring* = vyznačený čtverec / obdélník určený k posuzování...), v menším měřítku latina (*emko* = stoličky/moláry, *pěčko* = zuby třenové/premoláry) a v ojedinělém případě také japonština (*urajiro* = krémově bílé zbarvení srsti, např. u plemen akita, shiba inu, spodní část těla, ocas a obličejová partie musejí být bíle zbarvené).

Expresivita

Expresivně zbarvená slova se v mluvě vystavovatelů a dalších osob užívající slangové výrazy oblasti výstav psů vyskytují poměrně hojně. Dotazníkové šetření zaznamenává uplatnění metaforizace (*korunovaná princezna* = červená barva s bílým znakem na hlavě,

kravička = bílá barva s plotnou), vyskytují se zde deminutiva (*chodítka* = štěně chodského psa, *kravička* – viz výše), víceslovná pojmenování (*huba do vývrtky* = křivá čelist, *konec vodítka* = rozhodčí, který vybírá vítěze podle vystavovatele - např. své známé, atraktivní ženy apod. - nikoliv psa), rovněž je užita nadsázka (*bída* = o výsledků, se kterým není vystavovatel spokojený, bez ohledu na objektivní výsledek, *dokonalý* = známka dobrá), ironie (*blondýna* = označení vystavovatelky, která neumí psa dobře předvést, *ježíšek* = rozhodčí, který zadává tituly a ocenění bez ohledu na exteriérové kvality psa, *smeták* = pes, který před vstupem do výstavního kruhu vyžaduje značnou úpravu) a vyjádření pejorativní a vulgární (*bezmozek* = jagdteriér), *Dana Nervová* = označení nepopulární rozhodčí, *tupohlavci* = FCI skupina V: špicové a tzv. primitivní plemena, *velký debil* = známka velmi dobrá).

6 SLOVNÍK ZÍSKANÝCH SLANGISMŮ

6.1 Slang oblasti výstav psů, slang sportovní kynologie a myslivecký slang

S veškerými slangismy, které označují psí plemena, FCI skupiny a barvy srsti, je rovněž možné se setkat i v dalších oblastech kynologie, například ve sportovních disciplínách (agility, bull sporty, coursing, dogdancing, flyball, mushing, pasení⁴⁸ aj.). Pojmy z kategorie anatomie psa se v oblasti sportu také vyskytují, vedle toho jsou užívané i v myslivecké slangu (*morda* = tlama, *prut* = ocas).

6.2 Stavba slovníkového hesla

Hesla slovníku jsou psána po vzoru publikace Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost⁴⁹. U každého uvedeného slangismu je uveden lexikální význam a onomaziologická kategorie, hesla jsou řazena abecedně, psána tučným písmem. U substantiv je uvedena koncovka genitivu, případně tvar celého výrazu v genitivu, a gramatický rod, u sloves je uveden slovesný vid, víceslovná pojmenování jsou řazena abecedně dle prvního slova pojmenování. Poslední údaj uvedený u každého hesla je písmeno v závorce psané kurzívou, který odkazuje k sémantické kategorii daného slangismu.

6.3 Ukázka slovníkového hesla

ksichtař, -e m, rozhodčí, který nechává vyhrávat své známé, bez ohledu na kvality psa; metonymizace (*f*)

šlapat na paty, nedok., o psovi, který podsazuje zadní běhy; metaforizace (*m*)

vedoucí, příd., vedoucí kruhu; mechanické krácení (*g*)

---

48 <http://info.plzenskypes.net/sporty.html>

49 KROUPOVÁ, L.; FILIPEC, J. ed. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vyd. 4. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1347-4.

7 SLOVNÍK POJMŮ

áběčko, -a n, anglický buldok; zkracování (iniciálová zkratka) (*k*)

absencka, -y f, absence psa na výstavě; mechanické krácení (*o*)

afgán, -a m, afgánský chrt; mechanické krácení (*k*)

agilit'ák, -a m, vystavovatel, který se vedle výstav se psem věnuje i sportovní disciplíně agility; mechanické krácení (*g*)

albín, -a m, bílé zbarvení srsti; metonymie (*l*)

američan, -a m, americký kokršpaněl; mechanické krácení (*k*)

angličan, -a m, anglický setr; mechanické krácení (*k*)

apenzel, -a m, appenzelský salašnický pes; mechanické krácení (*k*)

asiat, -a m, středoasijský pastevecký pes; mechanické krácení (*k*)

australák, -a m, australský ovčák; mechanické krácení (*k*)

avrňák, -a m, auvergueský ohař krátkosrstý; mechanické krácení (*k*)

baset, -a m, basset hound; mechanické krácení (*k*)

bavlník, -a m, cotton de tuléar; přejímka s důsledkem metonymizace (*k*)

bedna, -y f, výborná 1/2/3/4; metonymizace (*b*)

běhač, -e m, rozhodčí, který posuzuje zejména podle pohybu, vyžaduje, aby vystavovatel a pes uběhli např. deset koleček; metonymizace (*f*)

bejbina, -y f, druh stříhu srsti pudla, užívaný zejména u menších rázů, zvýrazňuje odhalenou čenichovou partii kontrastující s bohatou srstí tzv. topknotu, stříh získal své pojmenování v době, kdy byl povolen pouze ve třídě dorostu a mladých; metonymizace (*o*)

bejbiny, -ø f, třída štěnat (4 – 6 měsíců); přejímka s důsledkem odvozování (*i*)

belgán, -a m, belgický ovčák; mechanické krácení (*k*)

belgičan, -a m, viz belgán; mechanické krácení (*k*)

běloba, -y f, viz albín; překrucování (*l*)

berňák, -a m, bernský salašnický pes; mechanické krácení (*k*)

bernardýn, -a m, svatobernardský pes, plemeno pojmenované podle sv. Bernarda; metonymizace s důsledkem mechanického krácení (*k*)

bétéčko, -a n, zbarvení black and tan, dvojí zbarvení vyznačující se černým/hnědým/modrým základem a žlutými až sytě rezavými znaky nad očima, pod dolní čelistí, hrudníku, končetinách a řitním otvorem; zkracování (iniciálová zkratka) (*l*)

bezmozek, -ka m, jagdterier; metonymizace (*k*)

bezpapírák, -a m, pes bez průkazu původu; odvozování (*k*)

bezsrstý, příd., americký bezsrstý pes; mechanické krácení (*k*)

bída, -y f, o výsledku, se kterým není vystavovatel spokojený, bez ohledu na objektivní výsledek; nadsázka (*b*)

big, -a m, nejlepší jedinec FCI skupiny (BIG); přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*c*)

bírdeta, -y f, bearded (vousatá) kolie; odvozování (*k*)

bis, -e m, nejlepší jedinec výstavy (BIS); přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*c*)

bíša, -i m, bišonek; mechanické krácení (*k*)

bišon, -a m, viz bíša; mechanické krácení (*k*)

blahobytná výstavní kondice, eufemismus užívaný na výstavách, popisuje psa s nadváhou; metaforizace (*m*)

blátohund, -a m, bloodhound; překrucování (*k*)

blondýna, -y f, označení vystavovatelky, která neumí psa dobře předvést; metonymizace (*g*)

bobek, -ka m, titul nejlepší jedinec plemene (BOB); překrucování (*c*)

bobík, -a m, viz bobek; překrucování (*c*)

bocka, -y f, border kolie; přejímka s důsledkem odvozování (*k*)

bockař, -e m, majitel plemene border kolie (border collie); odvozování (*g*)

bod, -a m, nejlepší jedinec výstavního dne (BOD); přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*c*)

boloňka, -y f, ruská barevná bolonka; mechanické krácení (*k*)

borderka, -y f, viz bocka; mechanické krácení (*k*)

bordík, -a m, border teriér; mechanické krácení (*k*)

bos, -e m, titul nejlepší opačného pohlaví (BOS); přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*c*)

bosík, -a m, beauceron; mechanické krácení (*k*)

bov, -a m, titul čekatelství veterán šampiona krásy (BOV); přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*c*)

boxík, -a m, německý boxer; mechanické krácení (*k*)

boxoš, -e m, viz boxík; mechanické krácení (*k*)

božopsi, -ů m., FCI skupina VII – ohaři; metonymizace (*j*)

braky, -ho m, obecně malý a střední honič; metonymizace (*k*)

breton, -a m, bretaňský ohař; mechanické krácení (*k*)

brioš, -e m, briard; překrucování (*k*)

bul, -a m, bulteriér; mechanické krácení (*k*)

bulák, -a m, viz bul; mechanické krácení (*k*)

bulík, -a m, viz bul; mechanické krácení (*k*)

burbul, -a m, búrský buldok; zkracování (zkratkové slovo) (*k*)

caciboš, -e m, titul čekatelství mezinárodního šampiona krásy (CACIB); odvozování (*c*)

cacibovka, -y f, mezinárodní výstava; metonymizace (*a*)

cacík, -a m, titul čekatelství šampiona krásy (CAC); odvozování (*c*)

cacovka, -y f, klubová výstava/speciální výstava; metonymizace (*a*)

cacovka, -y f, viz cacibovka; metonymizace (*a*)

cajcko, -a n, titul čekatelství juniorského šampiona krásy (CAJC); odvozování (*c*)

čau, -a m, chow – chow; mechanické krácení (*k*)

čebéčko, -a n, černohnědá barva; zkracování (iniciálová zkratka) (*l*)

čechohorák, -a m, český horký pes; mechanické krácení (*k*)

čekačka, -y f, titul čekatelství šampiona krásy (CAC)/titul čekatelství juniorského šampiona krásy (CAJC); odvozování (*c*)

černoch, -a m, černá barva srsti; metaforizace (*l*)

černota, -y f, viz černoch; metaforizace (*l*)

černoušek, -ka m, viz černoch; metaforizace (*l*)

čert, -a m, černý ruský teriér; zkracování (zkratkové slovo) (*k*)

česač, -e m, majitel plemene s dlouhou srstí, která vyžaduje před vstupem do kruhu výraznou péči; metonymizace (*g*)

čestná, -é f, závěrečná soutěž jedinců, kteří byli přihlášení ve třídě čestné; mechanické krácení (*e*)

četěčko, -a n, český teriér; zkracování (iniciálová zkratka) (*k*)

čevéčko, -a n, československý vlčák; zkracování (iniciálová zkratka) (*k*)

číňan, -a m, čínský chocholatý pes; překrucování (*k*)

čivka, -y f, čivava; mechanické krácení (*k*)

čmuk, -u m, Českomoravská kynologická unie; překrucování (*o*)

čokoládka, -y f, hnědá barva srsti; metaforizace (*l*)

čtyřka, -y f, FCI skupina IV: jezevčici; metonymizace (*j*)

dalmoš, -e m, dalmatin; mechanické krácení (*k*)

Dana Nervová, -Dany Nervové f, označení nepopulární rozhodčí; metonymizace (*f*)

děčka, -ek n, soutěž mladý vystavovatel (junior handling); metonymizace (*e*)

děčko, -a n, známka dobrá; zkracování (iniciálová zkratka) (*b*)

desítka, -y f, FCI skupina X: chrti; metonymizace (*j*)

desky, -ek pomn., dokumenty v deskách, které v kruhu předává vedoucí vystavovateli; metonymizace (*o*)

devítka, -y f, FCI skupina IX: plemena společenská; metonymizace (*j*)

disknutý, příd., diskvalifikace; překrucování (*b*)

disko, -a n, viz disknutý; překrucování (*b*)

dlohán, -a m, dlouhosrstý jezevčík; překrucování (*k*)

dlohosrstka, -a f, dlouhosrstá (skotská) kolie; odvozování (*k*)

dlouhý krok; -dlouhého kroku m, hodnocení délky v kroku při chůzi nebo běhu; metaforizace (*m*)

dobroš, -e m, dobrman; mechanické krácení (*k*)

dokonalý, -ého m, viz děčko; překrucování (*b*)

dorost, -u m, výstavní třída dorostu (6 – 9 měsíců); mechanické krácení (*i*)

dorostenec, -ce m, viz dorost; odvozování (*i*)

dospělci, -ů m, třída otevřená (15 měsíců – 8 let); metaforizace (*i*)

dostačka, -y f, dostatečný; mechanické krácení (*b*)

drát'ák, -a m, německý drátosrstý ohař; překrucování (*k*)

drbat se za uchem, nedok., ocas přetočený směrem na ke hřbetu (např. u cairn teriéra); metaforizace (*m*)

dvojka, -y f, FCI skupina II: pinčové, knírači, plemena molossoidní a švýcarští salašníčtí psi; metonymizace (*j*)

džek, -a m, jack russell teriér; přejímka s důsledkem mechanického krácení (*k*)

édées, neskl. n., evropská výstava; přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*a*)

emko, -a n, stoličky (moláry); přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*m*)

emvépé, neskl. n., viz cacibovka; zkracování (iniciálová zkratka) (*a*)

endées, neskl., národní výstava; zkracování (iniciálová zkratka) (*a*)

enko, -a n, nadějný; zkracování (iniciálová zkratka) (*b*)

envépé, neskl. n., viz endées; zkracování (iniciálová zkratka) (*a*)

evropa, -y f, viz édées; mechanické krácení (*a*)

finišák, -u m, kartáč s kovovými hroty, používá se pro rychlé upravení srsti před vstupem do výstavního kruhu/ k posledním úpravám srsti; přejímka s důsledkem metaforizace (*h*)

flekatka, -y f, srst se skvrnami; metaforizace (*l*)

flet, -a m, flat coated retriever; mechanické krácení (*k*)

fletík, -a m, viz flet; mechanické krácení (*k*)

foxík, -a m, foxteriér; mechanické krácení (*k*)

frbul, -a m, francouzský buldoček; zkracování (zkratkové slovo) (*k*)

fundlák, -a m, novofundlanský pes; mechanické krácení (*k*)

géchá, neskl. m., grandšampion krásy; zkracování (iniciálová zkratka) (*d*)

gepard, -a m, louisianský leopardí pes; překrucování (*k*)

gold'ák, -a m, zlatý retriever; přejímka s důsledkem odvozování (*k*)

gordon, -a m, gordon setr; mechanické krácení (*k*)

grand, -a m, viz géchá; mechanické krácení (*d*)

grej, -e m, greyhound; mechanické krácení (*k*)

had'ák, -a m, hladký stahovací obojek; metaforizace (*h*)

hádek, -ka m, viz had'ák; metaforizace (*h*)

hadí obojek, hadího obojku m, viz had'ák; metaforizace (*h*)

háká, neskl n., hrudní končetiny; zkracování (iniciálová zkratka) (*m*)

hala, -y f, výstava, která se koná v interiéru; metonymizace (*n*)

handler, -a m, vystavovatel (nemusí být majitelem psa); přejímka s důsledkem odvozování (*g*)

handling, -u m, předvedení psa; přejímka (*o*)

hangár, -u m, hala na výstavišti v Mladé Boleslavi; metonymizace (*n*)

hasky, -ho m, sibiřský husky; mechanické krácení (*k*)

had'ák, -a m, hladkosrstý jezevčík; odvozování (*k*)

hlavař, -e m, rozhodčí, který posuzuje psa podle kvalit hlavy; metonymizace (*f*)

hlavně se neurážte, dok, rozhodčí, který během posuzování neřekne téměř nic, pouze se usmívá, následně zadá „špatnou“ známku; metonymizace (*f*)

hlavní kruh, hlavního kruhu m, prostor, ve kterém se konají závěrečné odpolední soutěže; metonymizace (*n*)

hnědák, -a m, viz čokoládka; odvozování (*l*)

hnědka, -y f, viz čokoládka; odvozování (*l*)

holand'ák, -a m, holandský ovčák; mechanické krácení (*k*)

honák, -a m, australský honácký pes; mechanické krácení (*k*)

houba, -y f, čenichová partie; metaforizace (*m*)

hovík, -a m, hovawart; mechanické krácení (*k*)

hrubák, -a m, hrubosrstý jezevčík; odvozování (*k*)

hrudník, -a m, rozhodčí, který věnuje zvláštní pozornost hrudníku a předhrudí psa/feny; metonymizace (*f*)

huba do vývrtky; -y f, křivá čelist; metaforizace (*m*)

chod, -a m, chodský pes; mechanické krácení (*k*)

chodice, -e f, fena chodského psa; odvozování (*k*)

chodítko, -a n, štěně chodského psa; překrucování (*k*)

chodský vořech, chodského vořecha m, viz chod; překrucování (*k*)

chovky, -ek f, soutěž o nejlepší chovatelskou stanici; mechanické krácení (*e*)

chvost, -u m, ocas; metaforizace (*m*)

ídésko, -a n, viz cacibovka; přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*a*)

interšampion, -a m, dnes už neexistující titul, označení pro C.I.B.; přejímka (*d*)

irčan, -a m, irský setr; mechanické krácení (*k*)

italák, -a m, italský chrtík/ italský ohař; mechanické krácení (*k*)

jagoš, -e m, jagdterier; mechanické krácení (*k*)

japonec, -ce m, japonský chin; mechanické krácení (*k*)

jébig, -a m, soutěž nejlepší juniorský jedinec FCI skupiny (JBIG); zkracování (iniciálová zkratka) (*e*)

jébis, -e m, soutěž nejlepší juniorský jedinec výstavy (JBIS); zkracování (iniciálová zkratka) (*e*)

jedenáctka, -y f, FCI skupina N (XI): plemena neuznaná; metonymizace (*j*)

jednička, -y f, FCI skupina I: plemena ovčácká, pastevecká a honácká, vyjma švýcarských salašnických psů; metonymizace (*j*)

jéhá, neskl. n., soutěž juniorhandling (soutěž mladých vystavovatelů); zkracování (iniciálová zkratka) (*e*)

jéchá, neskl. n., titul juniorský šampion krásy; zkracování (iniciálová zkratka) (*d*)

jezevci, -ů m, viz čtyřka; překrucování (*j*)

jezevčouni, -ů m, viz čtyřka; překrucování (*j*)

jezevec, -ce m, jezevčík; překrucování (*j*)

ježíšek, -ka m, rozhodčí, který zadává tituly a ocenění bez ohledu na exteriérové kvality psa; metonymizace (*f*)

jokšírák, -a m, yorkšírský teriér; překrucování (*k*)

jork, -a m, viz jokšírák; mechanické krácení (*k*)

jorkšír, -a m, viz jokšírák; mechanické krácení (*k*)

josefčík, -a m, viz jezevec; překrucování (*k*)

junior, -a m, viz jéchá; mechanické krácení (*d*)

kachna, -y f, nova scotia duck tolling retriever; přejímání s důsledkem mechanického krácení (*k*)

kákácháes, neskl. n., kavalír king charles španěl; zkracování (iniciálová zkratka) (*k*)

kalhoty, -ø pomn., srst na zadní straně steh; metaforizace (*m*)

kanár, -a m, kanárská doga; mechanické krácení (*k*)

kangal, -a m, kangalský pastevecký pes; mechanické krácení (*k*)

kaník, -a m, cane corso; mechanické krácení (*k*)

kaošci, -ho m, kavkazský pastevecký pes; zkracování (zkratkové slovo) (*k*)

kapr, -a m, vypouklý hřbet; metaforizace (*m*)

kapří hřbet, kapřího hřbetu m, viz kapr; metaforizace (*m*)

kapsa, -y f, pamlskovník, uzavíratelný látkový váček různé velikosti sloužící k uchování odměn pro psa; metaforizace (*h*)

karpatin, -a m, rumunský karpatský ovčák; odvozování (*k*)

kat, -a m, rozhodčí, který výborně zná posuzované plemeno, posuzuje přísně; metaforizace (*f*)

kavalír, -a m, viz kákácháes; mechanické krácení (*k*)

kávě, neskl. n., krajský vítěz (KV); zkracování (iniciálová zkratka) (*c*)

kavouš, -e m, viz kákácháes; překrucování (*k*)

kelpie, -e f, australská kelpie; mechanické krácení (*k*)

kenela, -y f, přenosná ubikace; přejímání s důsledkem odvozování (*h*)

kenelka, -y f, viz kenela; přejímání s důsledkem odvozování (*h*)

klasika, -y f, stříh vyznačující se bohatým osrstěním předních partií těla, karpálních a tarzálních kloubů; metonymizace (*o*)

kleště, -í pomn., klešťový skus, kousací hrany obou linií řezáků na sebe doléhají; metaforizace (*m*)

klips, -u m, spínací špendlík s klípsem sloužící k připnutí výstavního čísla na oděv vystavovatele; metaforizace (*h*)

klipsa, -y f, viz klips; odvozování (*h*)

klubák, -a m, klubový vítěz; překrucování (*h*)

klubovka, -y f, viz cacovka; mechanické krácení (*a*)

knír, -a m, knírač; mechanické krácení/metaforizace (*k*)

knour, -a m, viz knír; překrucování (*k*)

kobu, neskl. m., kontinentální buldok; zkracování (zkratkové slovo) (*k*)

kočičí tlapka, kočičí tlapy f, třetí karpální kost tlapek je u některých plemen (dobrman, akita...) kratší, zapřičiňuje chůzi podobnou kočičí; metaforizace (*m*)

koikr, - a m, kooikerhondje; mechanické krácení (*k*)

kokr, -a m, anglický kokršpaněl; mechanické krácení (*k*)

kokrhel, -u m, zvlněná/rozježená srst na krku; metaforizace (*m*)

konec vodítka, konce vodítka m, rozhodčí, který vybírá vítěze podle vystavovatele (vybírá např. své známé, atraktivní ženy apod.), nikoliv psa; metonymizace (*f*)

konkurence, -e f, ostatní vystavovatelé, kteří jsou přihlášení do stejné třídy/soutěže jako váš pes; metonymizace (*g*)

kontík₁, -a m, viz kobu; mechanické krácení (*k*)

kontík₂, -u m, stříh pudlů zvaný kontinentální, vyznačuje se odhalenou čenichovou partií, vyžaduje bohaté osrstění předních partií těla, karpálních i tarzálních kloubů a kyčlí; mechanické krácení (*o*)

korgi, -ho m, welsh corgi pembroke; mechanické krácení (*k*)

korunovaná princezna, korunované princezny f, červená barva s bílým znakem na hlavě (např. u anglických buldoků); metaforizace (*l*)

kost a kůže, kosti a kůže f, viz desítka; metaforizace (*j*)

košík, -u m, náhubek; metaforizace (*h*)

kotonek, -ka m, viz bavlník; odvozování (*k*)

kraft, -u m, prestižní výstava Cruft's pořádaná každoročně v Birminghamu; přejímka (*a*)

kraj, -e m, krajská výstava; mechanické krácení (*a*)

krajánek, -ka m, krajský vítěz; odvozování (*c*)

krajanka, -y f, viz kraj; odvozování (*a*)

krajda, -y f, viz kraj; odvozování (*a*)

krajka, -y f, viz kraj; překrucování (*a*)

krajská, -é f, viz kraj; mechanické krácení (*a*)

králík, -a m, jezevčík králičí; mechanické krácení (*k*)

krat'anda, -y f, krátkosrstá kolie; odvozování (*k*)

krátký krok, krátkého kroku m, hodnocení délky kroku v chůzi/běhu; metaforizace (*m*)

kravák, -u m, postoj, kdy tlapy vybočují a paty vbočují; mechanické krácení (*m*)

kravička, -y f, bílá barva s plotnou; metaforizace (*l*)

kravský postoj, kravského postoje m, viz kravák; metaforizace (*m*)

krémáček, -u m, krémová barva srsti; odvozování (*l*)

krémák, -a m, viz krémáček; odvozování (*l*)

krokodýlek, -ka m, viz klips; metaforizace (*h*)

kruh, -u m, vyznačený čtverec / obdélník určený k posuzování; metonymizace (*n*)

krysařík, -a m, pražský krysařík; mechanické krácení (*k*)

kryšoprd, -a m, viz krysařík; překrucování (*k*)

ksichtař, -e m, rozhodčí, který nechává vyhrávat své známé, bez ohledu na kvality psa; metonymizace (*f*)

labík, -a m, labradorský retriever; mechanické krácení (*k*)

labrador, -a m, viz labík; mechanické krácení (*k*)

labrouš, -e m, viz labík; mechanické krácení (*k*)

labutěnka, -y f, čínský chocholatý pes osrstěný; metaforizace (*k*)

leopard, -a m, viz gepard; mechanické krácení (*k*)

lesní včela, lesní včely f, nepozorný vystavovatel, který není schopen být připravený u výstavního kruhu včas; metonymizace (*g*)

liška, -y f, viz korgi; metaforizace (*k*)

litky, -ek pomn., MVP Litoměřice; mechanické krácení (*n*)

lujzin, -a m, viz gepard; mechanické krácení (*k*)

maďar, -a m, maďarský ohař; mechanické krácení (*k*)

malamut, -a m, aljašský malamut; mechanické krácení (*k*)

malí pupíci, malých pupíků m, viz bejbiny; přejímka s důsledkem odvozování (*i*)

malina, -y m, belgický ovčák malinois; překrucování (*k*)

maliňák, -a m, viz malina; mechanické krácení (*k*)

maltézák, -a m, maltézský psík; mechanické krácení (*k*)

maska, -y f, obličejová část barevně se lišící od zbytku srsti; metaforiazce (*l*)

merlák, -a m, zbarvení merle („mramorování“); odvozování (*l*)

mezi, neskl. f., třída mezitřída (15 – 24 měsíců); mechanické krácení (*i*)

mezinárodka, -y f, viz cacibovka; odvozování (*a*)

mezitřída, -y m, viz mezi; mechanické krácení (*i*)

miminka, -ek n, viz bejbiny; přejímka s důsledkem odvozování (*i*)

miniatura, -y f, králíčí/trpasličí jezevčík (odlišnost rázů je zde lhostejná); metaforiazce (*k*)

minirapíci, -ků m, viz devítka; metonymizace (*j*)

minstr, -a m, münsterlandský ohař; mechanické krácení (*k*)

mlád'ata, -ø n, třída mladých (9 – 18 měsíců); metaforizace (*i*)

mladí, příd., viz mlád'ata; mechanické krácení (*i*)

mlad'oši, -chů m, viz mlád'ata; odvozování (*i*)

moderna, -y f, stříh srsti pudla vyznačující se zvýrazněnou čenichovou partií a mírným zastřížením srsti zbytku těla; metonymizace (*o*)

modrák, -a m, modrá barva srsti; odvozování (*l*)

molosi, -ů m, viz dvojka; odvozování (*j*)

mopsík, -a m, mops; odvozování (*k*)

morda, -y f, tlama, interslanglismus (součást mysliveckého slangu); metaforizace (*m*)

moskevák, -a m, moskevský strážní pes; mechanické krácení (*k*)

motýlek, -ka m, papillon; přejímka s důsledkem metonymizace (*k*)

mult'ák, -a m, pes se šampionáty více zemí; přejímka s důsledkem odvozování (*d*)

multi, neskl. m., viz mult'ák; mechanické krácení (*d*)

multišampion, -a m, viz mult'ák; přejímka (*d*)

naháč, -e m, čínský chocholatý pes; metaforizace (*k*)

náprsenka, -y f, znak na hrudníku psa, barevně odlišný od základu srsti; metaforizace (*l*)

národka, -y f, viz endées; mechanické krácení (*a*)

národní, příd., titul národní vítěz; mechanické krácení (*c*)

nedostačka, -y f, nedostatečný; odvozování (*b*)

nejlepší mladý, nejlepšího mladého m, pes / fena s titulem BOJ (Best of Junior); přejímka (*c*)

němčour, -a m, německý ovčák; odvozování (*k*)

němec, -ce m, viz němčour; mechanické krácení (*k*)

neuznanci, -ů m, viz jedenáctka; mechanické krácení (*j*)

nosál, -a m, vit krat'anda; metaforizace (*k*)

novík, -a m, viz fundlák; mechanické krácení (*k*)

nůžky, -ek pomn., nůžkový skus, při sevřených čelistech řezáky dolní čelisti přiléhají svým vnějším okrajem k vnitřnímu okraji horní čelisti; metaforizace (*m*)

oblastka, -y f, oblastní výstava; mechanické krácení (*a*)

oblastní, příd., viz oblastka; mechanické krácení (*a*)

ocásek, -ku m, zbarvení na ocase, které se liší od zbytku srsti; metaforizace (*l*)

očkovák, -u m, očkovací průkaz psa; mechanické krácení (*o*)

odborník, -a m, vystavovatel, který má na vše svůj názor; užití ironie (*g*)

oháňka, -y f, viz chvost; metaforizace (*m*)

olobrno, -a n, Hánácká národní výstava psů v Brně (koná se střídavě v Brně, nebo v Olomouci); metonymizace s důsledkem skládání (*n*)

opice, -e f, opičí pinč; překrucování (*k*)

orlí oko, orlího oka n, viz kat; metaforizace (*f*)

osahávač, -e m, rozhodčí, který důkladně osahává a prohmatává tělo psa; metonymizace (*f*)

osmička, -y f, FCI skupina VIII: slídiči, retrieveri a vodní psi; metonymizace (*j*)

otevřená, příd., viz dospělci; mechanické krácení (*i*)

otevřenka, -y f, viz dospělci; odvozování (*i*)

oupn, neskl. f, viz dospělci; přejímka (*i*)

óvé, neskl. f, oblastní vítěz (OV); zkracování (iniciálová zkratka) (*a*)

pádlování, -í n, nesprávný klus hrudních končetin; metaforizace (*m*)

pálení, -í n, viz bété; přejímka (*l*)

pán s knírkem, -a m, přezdívka známého posuzovatele všech plemen M.V.; metonymizace (*f*)

papírák, -a m, pes s průkazem původu; odvozování (*k*)

papírový pes, papírového psa m, viz papírák; odvozování (*k*)

papíry, -ů m, průkaz původu; metaforizace (*o*)

papoš, -e m, viz motýlek; mechanické krácení (*k*)

parson, -a m, parson russell teriér; mechanické krácení (*k*)

páry, -ů m, soutěž o nejlepší pár psů; mechanické krácení (*e*)

péčko, -a n, označení zubů třenových (premoláry); přejímka s důsledkem zkracování (iniciálová zkratka) (*m*)

pedigrýčko, -a n, viz papíry; přejímka s důsledkem odvozování (*o*)

péká, neskl., pánevní končetiny; zkracování (iniciálová zkratka) (*m*)

pekiňák, -a m, pekingský palácový psík; mechanické krácení (*k*)

pekinéz, -e m, viz pekiňák; mechanické krácení (*k*)

pemík, -a m, viz korgi; mechanické krácení (*k*)

pépé, neskl.m , viz papíry; zkracování (iniciálová zkratka) (*o*)

peruán, -a m, peruánský naháč; mechanické krácení (*k*)

peruánek, -ce m, viz peruán; mechanické krácení (*k*)

pětka, -y f, FCI skupina V: špicové a tzv. primitivní plemena; metonymizace (*j*)

piťák, -a m, pitbulteriér; odvozování (*k*)

plac, -u m, viz kruh; přejímání (*n*)

plavák, -a m, plavá barva srsti; odvozování (*l*)

plesnivák, -a m, viz merlák; metaforizace (*l*)

podkolenky, -ek f, zbarvení končetin, které se odlišuje od zbytku srsti; metaforizace (*l*)

pohybař, -e m, rozhodčí, u kterého je důležité hlavně správné předvedení psa a jeho pohyb; metonymizace (*f*)

polák, -a m, polský chrt; mechanické krácení (*k*)

pomeranč, -e m, německý špic trpasličí/pomeranian; překrucování (*k*)

pomík, -a m, viz pomeranč; odvozování (*k*)

ponožky, -ek f, viz podkolenky; metaforizace (*l*)

pracáci, -ků m, třída pracovní; překrucování (*i*)

pracant, -a m, pomocný personál kruhu; metaforizace (*g*)

primitivec, -ce m, viz pětka; odvozování (*j*)

primitivní, příd., viz pětka; mechanické krácení (*j*)

primitivové, -ů m, viz pětka; odvozování (*j*)

prošláplá tlapka, prošláplé tlapy f, tlapa neдрží „pevný“ dojem, dochází k roztažení prstů v postoji; metaforizace (*m*)

prudič, -e m, majitel plemena vyžadujících značnou péči/s velkým nárokem na prostor; metaforizace (*g*)

prut, -u m, viz chvost, interslangismus (součást mysliveckého slangu); metaforizace (*m*)

předváděčka, -y f, výstavní vodítko; metaforizace s důsledkem odvozování (*h*)

přesazený zadek, přesazeného zadku m, zadní partie jsou umístěny výše než kohoutek; metaforizace (*m*)

přestavěný, příd., o psovi, jehož stavba kostry plně neodpovídá předepsanému standardu; metaforizace (*m*)

přípavák, -u m, prostor, ve kterém se připravují účastníci závěrečných soutěží; mechanické krácení (*n*)

psincák, -u m, psincový kašel; mechanické krácení (*o*)

pubertáci, -ků m, viz mladí; metonymizace (*i*)

půlměsíc, -e m, zbarvení oblasti pod dolní čelistí, které se odlišuje od základové barvy srsti; metaforizace (*l*)

puntík, -a m, viz dalmoš; metaforizace (*k*)

pupíci, -ků m, viz dorost; přejímka s důsledkem odvozování (*i*)

pyraňa, -i f, pyrenejský ovčák; překrucování (*k*)

pyreneja, -e f, viz pyraňa; mechanické krácení (*k*)

radary, -ů m, velké uši; metaforizace (*m*)

radlice, -e f, předkus; metaforizace (*m*)

raplíci, -ků m, viz čtyřka; překrucování (*j*)

rasl, -a m, viz džek; přejímka s důsledkem mechanického krácení (*k*)

ratlíci, -ků m, FCI skupina III – teriéři; překrucování (*j*)

rezervka, -y f, titul rezervní CAC/CACIB; odvozování (*c*)

ričoun, -a m, rhodeský ridgeback; překrucování (*k*)

ring, -u m, viz kruh; přejímka (*n*)

rod'as, -u m, viz papíry; odvozování (*o*)

rotík, -a m, rotvajler; mechanické krácení (*k*)

rukávník, -u m, kapsa opatřená páskem pro upevnění kolem paže, kterou vystavovatelé používají jako alternativu klipsu; metaforizace s důsledkem odvozování (*h*)

rusák, -a m, vystavovatel z Ruska, případně Ukrajiny, který ostatní předčí dokonalým předvedením psa; metonymizace (*g*)

řetízek, -ku m, řetízkový stahovací obojek; metaforizace (*h*)

saoči, neskl., středoasijský pastevecký pes; zkracování (zkratkové slovo) (*k*)

sarlos, -e m, saarlosův ovčák; mechanické krácení (*k*)

sedmička, -y f, viz božopsi; metonymizace (*j*)

sejblák, -a m, zbarvení sable; odvozování (*l*)

senioři, -rů m, třída veteránů (od 8 let); překrucování (*i*)

skandinávie, -e f, střih srsti pudla, tělo a končetiny jsou bohatě osrstěné, čenich a uši vyholené; metonymizace (*o*)

skoťák, -a m, skotský teriér; mechanické krácení (*k*)

slech, -u m, ucho, interslangismus (součást mysliveckého slangu); metaforizace (*m*)

smeták, -a m, pes, který před vstupem do výstavního kruhu vyžaduje značnou úpravu srsti; metaforizace (*k*)

soft, -a m, irish soft coated wheaten teriér; mechanické krácení (*k*)

speciálka, -y f, viz cacovka; mechanické krácení (*a*)

specka, -y f, viz cacovka; mechanické krácení (*a*)

společenští, příd., viz desítka; mechanické krácení (*j*)

staftbul, -a m, stafordshirský bulteriér; zkracování (zkratkové slovo) (*k*)

staftbulík, -a m, viz staftbul; odvozování (*k*)

staford, -a m, stafordširský bulteriér; mechanické krácení (*k*)

stahovák, -u m, stahovací obojek; mechanické krácení (*h*)

standard, -a m, jezevčík standard; mechanické krácení (*k*)

staříčci, stařečků m, viz senioři; překrucování (*i*)

strakáč, -e m, český strakatý pes; mechanické krácení/odvozování (*k*)

stříbrňák, -a m, stříbrná barva srsti; odvozování (*l*)

stříbrnka, -y f, viz stříbrňák; odvozování (*l*)

světovka, -y f, světová výstava; mechanické krácení (*a*)

svetři, -rů m, viz božopsi; překrucování (*j*)

šampíci, -ků m, třída šampionů (pro psy a feny s titulem šampion krásy, grandšampion, intersampion nebo klubový šampion, na mezinárodních, evropských a světových výstavách); odvozování (*i*)

šestka, -y f, FCI skupina VI: honiči a barváři; metonymizace (*j*)

škatule, -e f, viz kenela; metaforizace (*h*)

škrťák, -u m, viz stahovák; metaforizace (*h*)

šlapat na paty, nedok., o psovi, který podsazuje zadní běhy; metaforizace (*m*)

šmatlaní, -í n, neharmonický pohyb, který způsobují úzké chody zadních končetin; metaforizace (*m*)

špendlík, -u m, viz klips; metaforizace (*h*)

špiclík, -a m, německý špic; odvozování (*k*)

špička, -y f, (zpravidla) fena německého špice; odvozování (*k*)

štěňata, -ø n, závěrečná soutěž jedinců, kteří byli přihlášení ve třídě štěňat; mechanické krácení (*e*)

štěňátka, -ek n, viz bejbiny; odvozování (*i*)

štěnda, -ø n, viz bejbiny; odvozování (*i*)

štěňouři, -rů m, viz bejbiny; odvozování (*i*)

šuplík, -u m, radlice; metaforizace (*m*)

švýcarák, -a m, bílý švýcarský ovčák; mechanické krácení (*k*)

těčko, -a n, figura „T“ prováděna mladými vystavovateli při soutěži juniorhandling; metaforizace (*o*)

techniček, -u m, viz očkovák; užití nadsázky (*o*)

tervík, -a m, belgický ovčák tervueren; mechanické krácení (*k*)

toler, -a m, viz kachna; mechanické krácení (*k*)

top knot, -u m, upravená srst na hlavě u pudla; přejímání (*o*)

trikolor, -a m, tříbarevné zbarvení srsti (často černá, bílá, červená); přejímání (*l*)

trojka, -y f, viz ratlíci; metonymizace (*j*)

trojúhelník, -u m, figura v soutěži juniorhandling, kdy dítě se psem běží po dráze tvaru trojúhelníku; metaforizace (*o*)

trpaslík, -a m, jezevčík trpasličí; mechanické krácení (*k*)

trpoš, -e m, trpasličí pudl; mechanické krácení (*k*)

třešnička, -y f, viz bobek; metonymizace (*c*)

tupohlavci, -ů m, viz primitivce; překrucování (*j*)

tygr, -a m, zbarvení se skvrnami (např. u jezevčků); metaforizace (*l*)

uhlák, -a m, černý čenich, zbytek těla světlý (např. u belgického ovčáka malinois); metaforizace (*l*)

undlák, -a m, viz fundlák; mechanické krácení (*k*)

upláceči, -ů m, viz osmička; metonymizace (*j*)

upoutávač, -e m, rozhodčí, který velmi nahlas diktuje posudek, aby upoutal pozornost diváků; metonymizace (*f*)

urajiro, neskl., krémově bílé zbarvení srsti (např. u plemen akita, shiba inu), spodní část těla, ocas a obličejová partie musejí být bíle zbarvené; přejímání (*l*)

uši, -í f, rozhodčí, který u border kolií věnuje pozornost nasazení a nesení uší; metonymizace (*f*)

útěkáři, -ů m, FCI skupina VI – honiči a barváři; metonymizace (*j*)

utřislin, -u m, hadřík/bryndák sloužící k utírání psích slin; metaforizace (*h*)

věčko, -a n, známka výborná; zkracování (iniciálová zkratka) (*b*)

védé, neskl. n, známka velmi dobrá; zkracování (iniciálová zkratka) (*b*)

véděčkář, -e m, rozhodčí, který zadává převážně známku velmi dobrý; metonymizace s důsledkem odvozování (*f*)

véděčko, -a m, viz védé; zkracování (iniciálová zkratka) (*b*)

védées, neskl., viz světovka; zkracování (iniciálová zkratka) (*a*)

vedoucí, příd., vedoucí kruhu; mechanické krácení (*g*)

véenko, -a n, známka velmi nadějný; zkracování (iniciálová zkratka) (*b*)

vegetariáni, -ů m, viz senioři; překrucování (*i*)

velký debil, velkého debila m, viz védé; překrucování (*b*)

vestík, -a m, west highland white teriér; mechanické krácení (*k*)

veterán, -a m, Veteránský šampion krásy; mechanické krácení (*d*)

veteráni, -ů m, viz senioři; mechanické krácení (*i*)

veti, -ů m, viz senioři; mechanické krácení (*i*)

vipík, -a m, whippet; odvozování (*k*)

vlanjka, -y f, delší srst na ocase; metaforizace (*m*)

vlkošed, -a m, vlkošedá barva srsti; mechanické krácení (*l*)

voči na babu, voči na babu n, o pohledu buldoka, kterému každé oko směřuje jinam; metaforizace (*m*)

vód'o, -a n, výstavní vodítko; mechanické krácení (*h*)

vstupák, -u m, vstupní list; mechanické krácení (*o*)

výborka, -y f, viz věčko; odvozování (*b*)

vygumičkovat, dok., finální úprava srsti hlavy u pudla; metaforizace (*o*)

výmar, -a m, výmarský ohař; mechanické krácení (*k*)

vytočená tlapka, -y f, tlapky směřují směrem ven; metaforizace (*m*)

vyvazovák, -u m, vyvazovací stůl sloužící k úpravě vzhledu psa; mechanické krácení (*h*)

zaječí tlapka, zaječí tlapky f, dlouhý nášlap a postoj hrudních končetin; metaforizace (*m*)

závěrečky, -ek f, závěrečné soutěže; mechanické krácení (*e*)

závěrečný kruh, závěrečného kruhu m, viz hlavní kruh; metaforizace (*n*)

závěsy, -ů m, delší srst na uších; metaforizace (*m*)

zlatá, příd., viz sejblák; metaforizace (*l*)

zlat'ák, -a m, viz gold'ák; metaforizace (*k*)

znakáč, -e m, černá barva srsti se znaky; odvozování (*l*)

zój, -e m, barzój; mechanické krácení (*k*)

zubař, -e m, rozhodčí, který pečlivě kontroluje chrup psa; metonymizace (*f*)

žampíci, -ků m, viz šampíci; překrucování (*i*)

žiletka, -y f, viz had'ák; metaforizace (*h*)

žralok, -a m, viz podkus; metaforizace (*m*)

Závěr

Předmětem diplomové práce je výzkum slangu oblasti výstav psů. Výrazy používané účastníky výstav a do jisté míry i zájemci o kynologii jsou namátkově zaznamenávány v populárních a populárně naučných člancích o psech, internetových diskuzích či kynologických publikacích, dosud ale nebyl vytvořen ucelený přehled daného slangového výraziva. Tato práce si stanovila za cíl jazykový materiál shromáždit a zaznamenat.

Nejprve byl vytvořen dotazník rozdělený do patnácti kategorií, jehož úkolem bylo postihnout skutečnosti z co nejvíce oblastí psích výstav, následovala distribuce dotazníkového šetření mezi respondenty po celé České republice. Ti měli přístup k tištěné verzi, online podobě nebo k textovému dokumentu. Bez ohledu na formu měli všichni dotazovaní za úkol zaznamenat co nejvíce slangismů a uvést jejich spisovný protějšek, popřípadě k výrazu napsat detailnější popis či vysvětlení pro jeho uchopení. Díky příspěvkům 364 respondentů bylo shromážděno 437 slangismů.

Při práci s jazykovým materiálem se postupně začaly naplňovat, nebo vyvracet stanovené hypotézy. První z nich (1. Získané slangismy z prostředí psích výstav jsou převážně jednoslovné.) se jednoznačně potvrdila, dotazníkové šetření zaznamenává pouze dvacet šest případů víceslovných pojmenování, jednoslovná jsou tedy mnohem častější. Druhá hypotéza zčásti souvisí s první hypotézou, předpokládá nízký výskyt víceslovných pojmenování a synonym. Oba tyto předpoklady se naplnily. Třetí hypotéza předpokládá hojný výskyt slov přejatých, převážně z angličtiny a francouzštiny. Tyto jazyky jsou bezpochyby se psími výstavami spojeny, přejímání však patří k méně produktivním postupům v obohacování slovní zásoby ve slovní zásobě zkoumané oblasti. Hypotéza č. 3 se tedy nenaplnila. Hypotézy č. 1 a č. 2 vycházely z obecných informací o slangu, třetí hypotéza pak ze znalosti jazykového prostředí výstav.

Výsledným produktem práce bylo vytvoření abecedně řazeného slovníku pojmů se základním popisem každého hesla. U každého získaného slangismu je vždy uveden slovní druh, u substantiv tvar genitivu a gramatický rod, u sloves slovesný vid. U hesel je rovněž uvedena onomaziologická a sémantická kategorie, je vysvětlen věcný význam, popřípadě je pojem blíže popsán nebo vysvětlen.

V průběhu tvorby celé práce byla také doplňována a obměňována teoretická část diplomové práce zabývající se vymezením pojmů profesionalismus, slang, interslangismus, argot či expresivita, popisující slovtvorné a neslovtvorné způsoby a postupy uplatňující se v obohacování slovní zásoby a vymezuující pojem psí výstava a veškerá příbuzná témata.

Resumé

Diplomová práce zkoumá slangové výrazy užívané v prostředí psích výstav. První část vymezuje předmět výzkumu, jeho cíl a metody, stanovuje hypotézy. Druhá část teoreticky pohlíží na pojem slang, v další části jsou pak popsány slovotvorné a neslovotvorné postupy a způsoby. Čtvrtý a poslední part teoretické části práce vysvětluje základní pojmy spjaté s kynologií a psími výstavami.

Praktická část diplomové práce se zabývá výsledky výzkumu, které obsahují rozbor získaných slangismů, které jsou jazykově, významově a systémově analyzovány. V závěru je uveden abecedně řazený slovník 437 pojmů.

Abstract

This diploma thesis deals with slang of dog shows. At the first part, there are a subject and goals of the survey and the methods enabling the gathering of language material; hypotheses are described there as well. The second part explains notions as slang, then the ways of wordformation are mentioned there. The last theoretical part deals with the basic notions of cynology and dog shows.

The practical part shows the result of the survey, including the linguistic and system analysis and meaning of the gathered words. Eventually, there is an alphabetically arranged dictionary of 437 slang words.

Seznam použité literatury a internetových zdrojů

- FINDEJS, Jan. *Chodský pes*. České Budějovice: Dona, 1997. Chováme psy. ISBN 80-85463-91-1.
- HUBÁČEK, J. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava 1988.
- HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. 2. vyd. Ostrava 1981.
- HUBÁČEK, J. *Onomaziologické postupy ve slovní zásobě slangu*. Spisy PdF v Ostravě, sv. 17, 1971.
- KLIMEŠ, L. *Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v létech 1920 - 1996*. Plzeň 1997.
- POŠTOLKOVÁ, B.; ROUDNÝ, M.;
- TEJNOR, A. *O české terminologii*. 1. vyd. Praha 1983.
- KARLÍK, P., NEKULA, M.,
- PLESKALOVÁ, J. ed. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106484-X.
- KELLNER, Adolf. *Úvod do dialektologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1954.
- OBERFALCER, F., JÍLEK, O. in *Československá vlastivěda*, svazek III, Praha 1934.
- Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26.–27. Února 2008. Plzeň : ZČU, 2008.
- STUCHLÝ, Ivan. *Velká ilustrovaná kynologická encyklopedie: naučný slovník kynologický*. Ilustroval Barbora DANČOVÁ. Praha: vlastním nákladem autora, 2015. ISBN 978-80-260-5119-0.
- TRÁVNÍČEK, F. in *Úvod do českého jazyka*, Brno 1948.
- <http://www.cmku.cz/>
- <http://www.fci.be/en/>
- <http://www.kchmpp.cz/>
- <http://www.kpchp.org/>
- <http://www.loveckypes.cz/>
- <http://www.skj.sk/phpmenu.php>
- <http://www.vystavaklatovy.info/>
- <https://kchj2.webnode.cz/>
- <https://www.athos-z-hajenska.webnode.cz/>
- <https://www.dogoffice.cz/>
- <https://www.ecanis.cz/>
- <https://www.hovawart.cz/>
- <https://www.vdh.de/home/>

Zdroje fotografií a veškerých příloh

archiv autorky

Přílohy

Příloha A: Průkaz původu

Záznany plemenné knihy a bonitační komise,
 12.4. 2016 HRÁDEC KRÁLOVÉ - CHOVNÝ - A5, H1,
 K2, W2, X2

5
 Klub přátel
 Chovského psa ČR
Seal

Změny majitelů (při předání psa ihned zaznamenat):
 dne jméno a adresa majitele podpis prodávajícího

1. MARTINA NEUSTADKOVÁ
 NĚMČICKÝ RYJÁK
 ZDEŠKA KODYTKOVA
Mysleková!

2. 2.3. 2014 U. LOUČI 11, PLZEN

3. ....

4. ....

5. ....

Potvrzení o předání výkonosti nebo výstavního sešitu:
 (nedílné součást průkazu původu, které je součástí záznamu v knize a záznamu v seznamu záznamů)

Vydán 28. III. 2014
 dne místo rozhodnutí vydávající organizace podpis razítko

Vytah z chovatelského záznamního řádu:
 Průkaz původu je veřejnou listinou a je nepřenosný na jiného psa. Padělání, zneužití nebo jakékoli provádění změn je trestné a čini ho neplatným.
 Zázpisy do průkazu původu může provádět pouze plemenná kniha. Výjimkou jsou záznamy (pouze v příslušných kolonkách) týkající se podpisu chovatele, změn majitele, záznamu veterinárního lékaře, vydání výkonostního a výstavního průkazu, bonitační komise nebo rozhodčího.
 Každá změna vlastnictví chovného jedince nebo jeho úhyn musí být do 15 dnů oznámena chovatelskému klubu a plemenné knize. Za zničený nebo ztracený průkaz původu lze po zveřejnění v kynologickém tisku vystavit duplikát. Za poškozený průkaz původu je možno vystavit přeпис.
 Bez potvrzení plemenné knihy a podpisu chovatele je průkaz původu neplatný.
 Všem příznivcům plemene se doporučuje členství v chovatelském klubu plemene, protože prostřednictvím klubu a jeho zpravodaje je možné vytvořit odpovídající podmínky pro výchovu, držení, výcvik a dosažení splnění podmínek, které jsou pro chov předepsány.

Veterinární záznamy:
 1.6. 2015 RTG/DKK
 Klub přátel
 Chovského psa ČR

5
 VET. KLINIKA s.r.o.
 PRAHA 4 142 00
 500 01 Hradec Králové
 IČ: 274 61 23 DIČ: CZ27461025
 ZAPS. DO C. I. H. A. S. IČ: 274 61 23 DIČ: CZ27461025

Pro registraci
 provedena dne: 21-04-2016
 Vedoucí plemenné knihy:

972270000311851

ČMKU
REGISTR

Českomoravská kynologická unie
 člen Fédération Cynologique Internationale FCI

breed not recognized by the FCI

PRŮKAZ PŮVODU PSA

potvrzení plemenné knihy 2 podpis chovatele

Vydal Český kynologický svaz člen FCI prostřednictvím Českomoravské kynologické unie

Příloha B: Ukázka výstavních vodítek

výstavní vodítko se smyčkou vhodné např. pro výmarského ohaře, australského ovčáka
v barvě blue merle či pro jiná plemena jako módní doplněk

Příloha C: Ukázka výstavního postoje

Příloha D: Tištěný dotazník

Dotazník

výzkum slangu v oblasti výstav psů

elektronická verze:

Dobrý den,

dovolte mi se krátce představit: jmenuji se Romana Kodýtková, jsem studentkou Pedagogické fakulty ZČU v Plzni a ráda bych Vás tímto požádala o vyplnění krátkého dotazníku pro sběr dat, který poslouží ke zpracování mé diplomové práce na téma slangu z prostředí psích výstav. Předem Děkuji za Váš čas a chuť pomoci mi s tímto nelehkým úkolem.

Romana Kodýtková

Výstupem tohoto dotazníku bude ucelený přehlednámi používaného slangu (tzv. hantýčky); pro snazší orientaci a zpracování dat uveďte prosím vedle slangového výrazu i jeho spisovný ekvivalent (př.: věčko – známka výborný; bulík – bulteriér...).

1. STATUS VÝSTAVY	
2. ZNÁMKY	
3. TITULY	

Příloha E: Online dotazník

Slang oblasti výstav psů

Dobrý den, dovoluji si se trochu přetvářet:

(Mnozí ze Romana Kocouřova, Jani studentka Pedagogické školy JČU v Plzni a jáa jsem Vám tímto požádala o vyplnění tohoto dotazníku pro váš dotaz, který poslouží ke zpracování mé diplomové práce na téma slangu o psoch (přes výstav Plemenný Zápis) ze VŠZ ČaU a chci poprosit ni a tímto naklonit) se účastnit.

Výstupem tohoto dotazníku bude ucelený přehled věcí (přehledně) (přehledně) (přehledně).

Váš dotaz je nejprve ke seřazení kategorií ze nejvíce výrazů, které Vy a Vaše okolí pro vlastní komunikaci používáte na svých výstavách (jak například označujete své plemeno, jakou jste dostali známku, případně štít, jaké dáváte přívlastky rozhodčí, štít/Vaš poznámka/poznámka) atd.).

pro vlastní orientaci a zpracování dat uvedte prosím vedle každého výrazu („slovo“) i jeho slobový kód (př. *doma* - jako věc nebo věc, která vykazuje znám - *doma*...).

Druh výstavy

př. - mezinárodní - mezinárodní výstava, výstava - výstava výstava

Tag/Okno dotazníku

//

Zhijet 1500 znaků

Známky

př. - věc - známka výstava, známka - známka výstava

Tag/Okno dotazníku

//

Zhijet 1500 znaků

Tituly

př. - výstava - známka výstava, známka - známka výstava

Tag/Okno dotazníku

//

Zhijet 1500 znaků

Šampionáty

př. - výstava - známka výstava, známka - známka výstava

Tag/Okno dotazníku

//

Zhijet 1500 znaků

Soutěže

př. - výstava - známka výstava, známka - známka výstava

Tag/Okno dotazníku

//

Zhijet 1500 znaků

Seznam použitých zkratek

Bc. – akademický titul bakalář

BIG – titul Best in Group (Vítěz skupiny)

BIS – titul Best in Show (Vítěz výstavy)

BOB – titul Best of Breed (Vítěz plemene)

BOD – titul Best of Day (Vítěz dne)

BOJ – titul Best of Junior (Juniorský vítěz plemene)

BOS – titul Best of Opposite Sex (Nejlepší z opačného pohlaví)

BOV – titul Best of Veteran (Nejlepší veterán)

CAC – Certificat d'aptitude au championnat (čekatelství národního šampiona krásy)

CAC ČMKU – Certificat d'aptitude au championnat Českomoravské kynologické unie (Čekatelství výstavního šampionátu Českomoravské kynologické unie)

CACIB - Certificat d'aptitude au championnat international de beauté (čekatelství mezinárodního šampiona krásy)

CAJC - Certificat d'aptitude au junior championat (čekatelství národního šampiona krásy mladých)

CSc. – titul kandidát věd

ČMKU – Českomoravská kynologická unie

ČR – Česká republika

D – dobrá (známka zadávaná na psích výstavách)

FCI – Fédération Cynologique Internationale (Mezinárodní kynologická federace)

JBIG – titul Junior Best in Group (Juniorský vítěz skupiny)

JBIS – titul Junior Best in Show (Juniorský vítěz výstavy)

JBOD – titul Junior Best of Day (Juniorský vítěz dne)

KV – titul krajský vítěz/ titul klubový vítěz

Mgr. – akademický titul magistr

N – nadějná (známka zadávaná na psích výstavách)

např. - například

NV – titul národní vítěz

OV – titul oblastní vítěz

PhDr. – akademický titul doktor filozofie

Popř. – popřípadě

PP – průkaz původu

Res. CAC – Reserve Certificat d'aptitude au championnat (čekatelství rezervního národního šampiona krásy)

s. - strana

SKJ – Slovenská kynologická jednota

tzv. - takzvaně

V – výborná (známka zadávaná na psích výstavách)

VD – velmi dobrá (známka zadávaná na psích výstavách)

VDH – Verband für das Deutsche Hundewesen (Sdružení pro německé psí rasy)

VN – velmi nadějná (známka zadávaná na psích výstavách)

VT – titul vítěz třídy

ZKO – Základní kynologický klub